

Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ ХІХ

ЧЕРВЕНЬ — 1969 — JUNE

Ч. 169

ТОРОНТО

НЬЮ-Йорк

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА :

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario.

M. Filenko,
40 Strathcona Rd.
St. Catharines, Ont.

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Mr. Alex Konowal,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, Ill. 60005.

Mr. Iw. Ivahnenko,
Featherbed Ln,
Hopewell, N. J., 08525.

Mr. Iw. Hryenko,
4943 N. 12th St.,
Philadelphia, Pa., 19141.

Mr. L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 16134.

Mr. A. Opanashuk,
6800 Clinton St.,
Elma, N. Y., 14059.

Mr. W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144.

У. Зах. Німеччині:

Mr. Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany.

У Франції:

Mr. N. Grouchetsky,
27, Rue Godefroy,
92 — Puteaux
France.

В Англії:

Mr. A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England.

В Австралії:

Mr. S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редагує Колегія.

Адміністратор:
М. ЛЕБЕДИНСЬКИЙ.

Статті, підписані прізвиськом або
ініціалами автора, не завжди
відповідають поглядам редакції.

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Головна Управа ОДУМ-у та Головна Виховна Рада Юного ОДУМ-у в Канаді влаштовують виходно-відпочинковий табір для юнаків і юначок Юного ОДУМ-у. Табір триватиме від 27-го липня до 10-го серпня 1969 р. на оселі "Київ" біля Торонта.

До табору приймається дітей віком від 8 до 18 років, яких батьки є членами ТОП. Батьки не члени платять 10 дол. вписового.

Оплата: \$22.00 на тиждень за одну дитину,

\$40.00 на тиждень за двох дітей з родини,

\$52.00 на тиждень за трьох дітей з родини.

Кошти асекурації від нещасливого випадку включені в цю суму.

Заяви з оплатою за таборування надсилати до:

ODUM CAMP — с/о Mr. W. RUDENKO
248 Hallam Street — Toronto 173, Ontario

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезія невідомих, Д. Завертайло — По-езії. Г. Черінь — Шукання, втрати і знахідка. П. Загребельний — Рік 1028. Теплінь. Київ. І. Демиденко — Дещо з Тойнбі і ми. І. Гор-дієнко — Біла акація. Синьозелена оаза. В. Кир — Жовта небезпека. А. Драгомерецький — Ескізи. З одумівського життя і праці. Хроні-ка. Навколо світу. З історії. Різне.

На обкладинці: Фортиця XIV — XVII ст. в місті Кам'янці-Поділь-ському.
Фото Г. Н. Логвина.

ПОЕЗІЯ НЕВІДОМИХ

КІНЬ У КИЄВІ

Ти тут почувашся гостем.
Вивозиш сміття за місто.
Та ще десь твій брат у колгоспі
допалює труп свій врочисто..
Не бійсь, що ножем за рогом
хтось тебе штрикне під бік,
бо робиться все для того,
щоб ти добровільно зник.
Та ба, і на шахтах є ти,
І в Комі громадиш ліси..
І мусять ще й досі
писати, що ти еси.
Що рівень життя твій вище.
І ширша, мовляв, хода..
Тим часом твої пасовища
щодень заливає вода!
І хай відіреш ти чи вимреш —
є догляд. І нагляд є..
Лише поклянися, що віриш
У світле майбутнє своє.
І вже тобі кращу роботу.
І стайню таку, що аж!
Ба, навіть з тобою в суботу
відвідають спільно пляж.
Прилюдно розріжуть булку
й поділять з тобою вдвох.
Про себе ж плекатимуть думку,
якби ти найшвидше здох..

Краю мій, воскреслий із попелу!
Не для гвалту, а глаголу дня
я постав з туманного акрополю,
щоб тебе не вибили з сідла!
Задля "неділимої", "єдиної"
Твій язик заціплено в капкан.
Може, заспіваєм лебединої?
Може, ми — останні з могікан?
Де твої Піддубні — славні діти?
Розважають "брата" в Лужниках.
Де твої поділись неофіти?
Дихають ураном в рудниках.
Краю мій, сідла свого тримайся!
Але де ж твій кінь? Нема коня.
Вкрали твого коника цигани
з-під очей серед ясного дня.

СОБАКИ

Собаки в місті мають пашпорти.
Собак на дачах бачу поза містом.
У цих собак збудовані роти
сучасно і за формою й за змістом.
Вони навчені гавкають по-хатньому.
Війна з вовками — то не їхня тема.
Канарці усміхаються по-братньому,
у спів її вслухаючись дотемна.
Собаки в місті з почестями мруть:
прадавня слава в їхньому роду є.
Собак вночі до тюрем не беруть,
як тих беруть, хто їх щодня годує.
А наша слава впала на Порогах.
Пішла від нас десятою дорогою.
Сидять собаки у лискучих "Волгах",
а мої друзі десь сидять за Волгою..
Хай буде ж славен український лоб,
яким з-під чобота ми так чудово бачимо!
Стоїть безпашпортний за хлібом хлібороб,
стоїть і заздрить він життю собачому.

Дядько має заводи й фабрики,
і постійну в селі прописку..
Лише не має чим дядько взимку
годувати нещасну Лиску.
З чотирьох похитнулась Лиска,
покотилися очі високо.
Ой, об'їздила тітка Пріська
ветспеців до найдальшого виселку.
Дядько був не сформований партою.
Він відходив мов стиль рококо.
Весь народ любив рідну партію —
Дядько вперто любив молоко.
Він щоденно в гної копався.
Не хотів вечорами на збори йти.
В дерев'яному цебрі купався,
коли інші купалися в золоті.
А спеці приїздили не зблизька.
А надворі шугала віхола.
Ой, отак не одна вже Лиска
з ветспецами від дядька поїхала.
І, нарешті, прийшла межа:
дядько об землю брязнув цебра
І сунув за халяву ножа
так, неначе під власні ребра.
А як місяць ступив на кладку —
над проваллям сполохані зяблики
попрощались з коровою дядька,
котрий має заводи і фабрики.

Із збірки захалявних віршів
"Крик з могили"

Ганна ЧЕРІНЬ

ШУКАННЯ, ВТРАТИ І ЗНАХІДКИ

...Клясичність рис, гармонійність ліній
...Двадцятий вік забрудив безжально
Сажею й димом.

(І. Качуровський, "Пісня про білий парус")

Коли говорити про нові риси в українській еміграційній поезії, що з'явилися протягом останніх двох-трьох літ, то їх коротко можна означити як розгубленість і вичерпаність. Щоб наші поети не впали в чорний розпач, потішу їх, що ці риси притаманні й поезії на Батьківщині. Українські поети тут і там загалом ішли спільним шляхом; тільки на Батьківщині все ж підсилює творців прекрасна рідна земля, а на чужині заїдає загальне заневищення й деморалізація — без ліків цілющого рідного чорнозему.

Поети, що ще з дому принесли надхнення, постарілися. Дивно, коли шістдесятилітній поет пише любовні або ще й чого доброго еротичні вірші! І скільки можна тужити за рідним краєм? Вже, здається, все сказано, хоч дехто іще й тепер тікає в дитинство і просить матусю заспівати колискову; насправді пора вже поетові самому співати колискову своїм внукам (а він і не співає). Країна нового поселення, чи наша нова батьківщина, чи добра мачуха, на жаль, переживає тепер страшну духову кризу і не може дати раду навіть своїм рідним дітям; а нам, що на власній шкірі вже пережили облудність комуністичних ідей, вдвічі прикро спостерігати засліплення американської молоді і старих диваків, що вважають себе молоддю. Надій на визволення України не втрачаємо, але реальної бази для здійснення їх не бачимо. Поети вже все, що могли, написали про той час, коли ми піднімо наш національний прапор на Софійській площі... Стало ясно, що американці дадуть нам самостійну Україну так, як "дали" колись німці, а своїми силами перемоги не здобути.

Логічно, поезія опиняється на бездоріжжі. Тому то не пише сильний поет із змарнованим талантом — Олекса Веретенченко. Власне, він ще пише і в його нечисленних віршах ще ятріє травма страждання за втраченим рідним ґрунтом. "Я намордник собачий не схотів одягти", — вистогнує поет. Він став поетом, що не пише, а ховає свій талант, як виразку в серці:

Ти життя моє зруйнувала.
Пошукай собі інших
Епохальних поетів
І поетів епохи.
Ти — болюча моя незагоєна рана.
З тобою лежу
Як на лезі я.
До мене ти знову прийшла,
Некликана і неждана,
Твоє ім'я —
Поезія.

Біль творця чутно і по той бік океану. "Мене пече щоднини жагуча спрага щастя для людини;

тривоги людства — це мої тривоги", — каже Іван Драч. Там є сонце і степовий вітер, але нема свободи слова, і хоч поети на всі голоси вихваляють прекрасну українську мову, в столиці її не чутно. Поети, що пишуть про мову, не можуть цього не знати і не переживати. Їм, певно, не легше, ніж нам.

Коли поет відчуває, що він вже все сказав, що міг, він починає шукати нового. Часом його шукання нагадують спроби потопальника, що не вміє плавати, але намагається врятуватися. Якщо не можна знайти нового змісту (ба і життя ж його не підказує!) то може пошукати нових форм?!

Особливо люблять експерименти молоді. Це було завжди і в кожному народі. Може наша Нью-Йоркська група здається комусь дуже оригінальною, чимсь таким, чого ніхто інший не має, але, повірте мені, вона навіть менш оригінальна, ніж пересічні американські авантюристи в поезії. Я працюю в бібліотеці, де ми отримуємо сотнями нові й нові коротковічні збірки й журнальчики "поезій". Десятки з них приймаються для історії модерної поезії, а сотні викидаються до коша. Але найдивніше є те, що зовсім не видно різниці між тими, що приймаються, і тими, що відкидаються. І ті, і ті беззмістовні, аморфні, без ритму і рими, без ідеї, без розділових знаків і без персональності. Чого там не бракує, то це неперстойних слів, виписаних із любов'ю і насолодою і зовсім без потреби. І повірте мені, вірші нашого Бойчука чи Андіївської ще досить скромні в порівнянні з американськими.

Чи ж не логічно, що в атомову еру, коли подвалини моральності і порядності розлетілися, коли навіть діти стали такі нездалі, що не можуть зліпити порядної снігової баби, а натомість скінують перед телевизором або студіюють "секс-едюкейшен", ті діти, вирішивши, з-поміж себе дають таких горе-поетів?! В школі вчителі дають дітям завдання написати поезію (так наче всі на те здатні, а не виняткові, талановиті одиниці). Ну, і що ви думаєте?! Кожний пише вірш. Бо це в нашій столітті легко: пишуть просто слова, розбиваючи їх на рядки, чим менше слів у рядку, тим досконалішим вважається вірш; такий "вірш" можна було б написати прозою і вмістити в однім реченні, в одному-двох рядках, а найкраще було б його зовсім не писати, бо нічого він не говорить. Але це — мода. Як і абстрактне мистецтво, новий стиль розуміти не треба, його треба тільки "відчувати" (а де доказ, що ви його відчували? На це відповідь: не ваше діло).

Серед наших новаторів є справді молоді, а є й старші. Дехто з них, може підсвідомо, приховує свій вік і маскується молодістю, але такі поети, як Віра Вовк і Богдан Бойчук вже переступили сороківку, і замість шукань вже могли б нам показати, що вони *знайшли*. Проте, вони во-

ліють шукати. Шукає й Ігор Шанковський, що в 1950 роках писав про свій органічний зв'язок із рідним краєм, перегукувався із раннім Тичиною і може б до чогось доброго дописався, якби не завели його на мазівці модерністичні шукання. В 1968 році він пише "Крик метеликів" (одна назва чого варта, нема на неї Понеділка!) в котрім можна прочитати такі автопародійні речі:

Крик народився від гуркоту, лопоту,
Крила метеликів — крила орлині.
Крик не зазнав материнського клопоту,
Крик не ласкавив волосся дитині.

Або:

Виглядали сонця наречених опівночі,
І хвилюються груди коханок невпійманих.
І кущі, як м'ячі, у левад просять помочі,
І дерева течуть, як гарячий напій на них...

Як бачите, поет експериментує з "новими" римами, а зміст — це дурниця. Аби "напій на них" заримувати з "невпійманих".

Цікаво, що наші експериментатори всі один на одного схожі. Звичайно, Рильського, чи Сосюру, чи навіть авторку цих рядків, прочитавши два рядки поезії, упізнати можна, а от "ню-йоркців" — ні. Коломиець пише, як Юрій Тарнавський, а Бойчук — як Катерина Горбач. Всі вони в своїх віршах хворі, або шизофреніки, або вмерлі, та ще й не один раз, а принаймні двічі. Рубчак і Тарнавська використовують той самий мотив погоні за білим китом із "Людина і море". Їх образи і звукові засоби дуже подібні. Алітерації і асонанси у них в більшості накопичені без потреби. Ось, наприклад, безглузде нагромадження "г" у Бойчука, для котрого він навіть приробляє "г" до слова "іржала". Серед всієї цієї "гугнявої гижі", ні з того, ні з сього, в пуанті проголошується УПА:

В гертанці глинищ глухо гуготіло,
Глушило галич галасом гудків,
І гіркла гижа у чавунних гільзах,
Гіржала лють заржавілих ножів,
А гадя цівок гнулося в галяви,
Гугнявіла на обрій гавкотня гармат,
Гвоздили бляху віддалі гвіздками
Ракетних пострілів. І кидали стократ
Яркі гранатні китиці і квіття
По голих межигір'ях і степах:
І вбилася Німеччині й Росії
Колом осиковим УПА.

(на цім вірш закінчується).

Емма Андіївська, для алітерації, просто набирає слова, що починаються на "В":

Вогню весільне висить воло...

Часто у віршах не можна дошукатися граматичного зв'язку між словами. Це не дивно було б для чужинки Патриції Килини, але Рубчак такого не мусів би робити:

Як не влучу — піду блукати
Із тебе німим вантажем. (??? Г. Ч.)
А поражу — впаду з крилатим
у сновиднім (!) плечі ножем.

Хто його знає, як то можна піти блукати "із тебе німим вантажем"... А з двох останніх рядків виходить, що автор, замість кита, "поразив"

самого себе у "сновидне плече"... Чи так він хотів сказати?

Ось зразок "аритметичних" формул Юрія Тарнавського, написаних ніби віршами, цєбто, рядками віршів:

Рука, додати папір, рівняється порожня лампа.
Очі рівняються ковдра, додати чорнило

в ліжку", і т. д.

Спробуйте дошукатись змісту в такому творі вищезгаданого автора:

І роздає
Пряжки, повні квітів
Дірам у лахмітті,
Щоб передали їх костям
що живуть на передмістях
зубів і дощу.

Ну, не хотіла б я жити на таких передмістях! Найбільш сенсаційна з Нью-Йоркської групи, Емма Андіївська, вірш без сюжету і змісту, розбитий на пару десятків рядків, чомусь називає поемою (що таке, власне, поема, на її думку? Рима до її імени?) Ця поема є типовою автопародією і насмішкою над читачами, якщо такі знаходяться:

Шпінатні всесвіту уламки
розвісили в повітрі лапу...

або

Закручені у форму вази
виходять звуку водолази.

("Краєвид недоперевілений у птаха")

Один із наймолодших, Марко Царинник, дає зразки непристойности і поетичної шизофренії:

Я нова людина.

я гарчу на неї і гавкаю.

я галасливо граюсь у книжній темноті.

(вірші у збірнику "Слово" ч. 3).

Апотеоза "відмолоджування" Нью-Йоркської групи — це анекдотична історія із Катериною Горбач, про котру "Свобода" написала, що це — наймолодша українська авторка, яка видала в цім році, у віці 7 літ, свою першу збірку поезій. Згодом з'явилося спростування, що Катерині Горбач насправді не 7, а 17 літ. Але й після цього спростування українські часописи продовжують передруковувати повідомлення про легендарного "вундеркінда". Катерина Горбач пише так, як і решта "ню-йоркців", про тіні, смерть...

Чорні ворони

выпивають зелень

і глухо

понури їх тіні дрижать

докори поляглих...

Розділових знаків нема, але їх і не потрібно, бо як нема змісту, то нема чого і розділяти.

Але досить про "новаторів", котрим таки не переплунути Михайла Семенка, не кажучи вже про Маяковського. Невже нічого доброго нема?

Є, але небагато кількісно. Бо наші глухі, черстві, скупі і безсердечні громадяни убивають добрих поетів своєю байдужістю, зневагою, ігнорантністю. Часом вже так переповниться серце, що не витримає Віра Ворскло чи Анна Коссовська, та й напише наче б то звичайний і простий, а милий і теплий вірш про далекого милого чи

про золоту осінь, і так гарно на серці стане, наче на десять літ помолодшав або в Криму на морі викупався. З Аргентини обзивається Качуровський, який кількість надолужує якістю. Писали б тепло Щербак і Полтава, якби не заїдала їх політика (партійна) і бажання й собі "підмодернізуватися".

Навіть такі традиційники, як М. Мандрика, який й досі ще рахує стопи в ямбах і хорейх, приємні своєю людяністю, ясністю думки і погожою мудрістю. Борис Олександрів, один із кращих поетів туги, зрозумів, що тема вичерпана, і пише не часто, звертаючись до перекладів, що виходять кращі за оригінали. Може б він переклав і кілька поезій Нью-Йоркської групи, щоб читачі зрозуміли, що ті автори хочуть?!

З Нью-Йоркської групи зміст мають вірші Віри Вовк і Марти Тарнавської. Тільки перша все чомусь зосереджується на церковній тематиці і підкреслює зв'язок гріха і святощів. А вона могла б дати гарну, корисну, животворчу лірику! Марта Тарнавська відходить від абстрактів і, здається, йде по добрій дорозі, стаючи дедалі зрозумілішою і сердечнішою.

Деякі поети (не-модерністи) не хочуть відстати від моди і навмисно затуманюють свої вірші (і читачів) абстрактами і надуманістю. До них належать, на жаль, і Гай-Головка, Яр Славутич і Полтава. Але в "Нових Днях" за січень 1969 році зустрілися надиво гарні вірші Гай-Головка (всі позначені трьома зірками) з ніжно-весняними образами ("Фіалковою рукою постукав до мене бузок", "Надягли дуби шапки, а тополі — вузькі спідниці" — вдалий, новий, справді модерний образ весняного облистнення). Яр Славутич тримається вперто форми сонета без уваги на те, чи пасує до форми зміст. Надмірний вжиток рідкісних слів робить його вірші штучними і холодними. Часом Славутич стає на котурни і виводить себе героєм, страдником за поезію ("Мудрощі мандрів", де Славутич говорить про те, як його смажили на вогні канібали на Яві (де канібалів і немає) і танцювали навколо багаття з Славутичевим черепом, з якого капала кров. А Славутич в той час кричав: "Найгіршу смерть приємлю, не знесу над віршами знущань"... Невідомо, як можна кричати, коли голова вже відрізана... Вірш цей (також сонет) нагадує славному епопею спроби викрадення Славутича соетами в Італії; проте, вкінці сонета поет часливого прокинувся. Що ж, у ві сні все можливе.)

Претенсійність псує і Лимана. Після високолетних рядків про "лябіринти мостів", кораблі, собори і Санта-Лючію, його вірш "З листа в Європу" приголомшує неімовірно простим, прозаїчним запитанням: "Де ти, що ти і як ти тепер?"

Качуровський вміє створити в трьох катренах цілу повість: кохана пішла (чи відійшла), а її квіти цвітуть без неї так само пишно.

Але серце — не квітка рожі,
І йому, бач, не все одно,
І без тебе воно не може,
І без тебе вмирає воно."

Які гарні, ніжні, потрібні вірші!..

В порівняннях і метафорах Качуровського — елегантна простота: "Де тільки вітер, як Бетговен, торкав вербові клявіші листя". Пуанти загострені, влучні: "Любов і смерть — це іноді те саме".

Радую читача Алла Коссовська, осіння поетеса. Наведу повністю її "Заспів" до збірки "Бабине літо":

Я співатиму про трави і про квіти,
Про чуття палкі і незужиті,
Про кохання? Так, і про кохання,
Що буває перше і останнє,
Що нам світить зіркою ясною,
Ніжною, живою, провідною.
Це неправда, що воно минає,
Це неправда, що його немає,
Справжнє, щире, світить до могили,
Додає нам певності і сили,
І життя розцвічує весіллям,
І любить його нас учить сильно.

Втішно почути такі бадьорі слова від старшої поетеси — мабуть, саме таких ліків потребує український читач, щоб рятуватися в оточуючому хаосі. Алла Коссовська має здатність пильним оком відшукати красу під пилом і брудом і дарувати її іншим. Вона милується красою околиць свого Брукліна, де багато із наших "розчарованих" боялись би пройти по заході сонця; поетеса любить мережаним іконостасом кленового золотого листя, вдихає вітер, "свіжий, як спіле антонівське яблуко", захоплюється красою диких соняшників на фабричному смітнику, оспівує "перші фіялки за сірим Гудзоном"...

Кожен поет переживає еволюцію, а часом і революцію в своїй творчості. Еволюція для нього краща від революції, бо цілковита зміна означає ніби смерть автора і народження іншого, нового автора. Традиційна форма тепер стала вільною, отже, і "немодерністи" з цієї свободи скористали. Часом поет мучився, щоб було саме шість ямбічних стій у рядку, коли з п'ятьма якраз було б усе добре. Тепер можна лишити п'ять, або додати ще дві зайвих стопи. Правда, ще є такі редактори, що "виправляють" ритм, зробивши авторів ведмежу послугу. Кілька років тому послала я до однієї газети вірш про зиму, де були такі рядки:

Зима із далеких країв
Іде на пухнастих лапах...

Редактор порахував, що в рядку бракує однієї стопи і виправив:

Іде на пухнастеньких лапах.

От цього мені тільки і бракувало! Я ж не Барка!

Отже, певна свобода в ритмі і римі може бути, так само, як і в змісті, але ніколи не аморфність і беззмістовність. Вірші належать до прекрасного. В наші часи поезія має піднести людину на дусі, дати їй ідею і ідеал, утішити, збудити відчуття, що варт жити і любити, що хтось і вас любить. Поезія має культивувати героїзм, благородність і витривалість. В поезії, як і в житті, потрібна і необхідна організованість, порядок, дисципліна. Інакше вона не поезія, а проза, та ще

Павло ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ

РІК 1028. ТЕПЛІНЬ. КИЇВ

(Уривок з роману "Диво")

"...и уста цсобица и мятеж и бысть тишина велика в земли".

(Літопис Нестора)

— По новості діла, втручатися не буду, — так сказав тоді князь, приймаючи їх у теремних сінях, де мав звичай приймати всіх підданих, а згодом призвичаївся вести перемови там і з іноземними послами, щоб показати вищість своєї землі над усіма іншими, але послы, здається, так і не добирали, що й до чого, бо княжий терем був вельми заплутаний у своїй переходах, доводилося минати кілька сіней, в одних стояла велика сторожа, в других горіли свічі перед золотосійними іконами, треті сіни звалися кожуховими, бо там слід було zostавляти верхню одіж — кожухи, корзна, важкі плащі, потім сходи — одні й ще одні, — і просторе помешкання: різьблене дерево, прикраси золоті й срібні, застелені небаченими хутрами дубові лави, обкований чеканим золотом княжий стіл, високо, зроблена вмілим дуборізом з суцільного шматка дерева підставка, на якій лежить розгорнена пергаментна книга в коштовній шаті, ще кілька книг дивно здоблених лежить на мальованій яскраво скрині поряд з княжим столом, — такого не побачиш ніде: ні в ромейського, ні в германського імператора, ні в східних владик, ні в французького короля, ні в ярлів варязьких.

— По новості діла, втручатися не буду, — сказав князь ромейським умільцям, що прибули з Константинополя, — для нас головне — розміри й прикраси церкви, а решта — ваша турбота.

Він сидів на своєму княжому місці, вони стояли далеко від нього, стояли безладною мовчазною купою. Міщило звелів усім вистроїтися в ромейські святкові шати, все на них сяяло, змагаючись із сяянням княжого золота й срібла, але на Ярослава, як видно, те не справляло жодного враження, його очі з холодною уважністю дивилися на всіх одразу, нікого не вирізняючи; Сивокові вже знайомі були ті очі: вони нагадували йому холодні й тверді очі князя Володимира з Радогостя, тільки в Ярослава, окрім холодності й твердості в погляді, світився глибокий розум, і від цього очі були мовби теплішими, не такими темними, як у його батька, мали барву солов'їного крила.

й нудна проза. Якщо поет не хоче бути ані корисним, ані навіть зрозумілим для свого народу, він мусить читати свої вірші тільки своїй групі; посилення збірок читачам в такому разі є злочин, бо воно відохочує від поезії взагалі, навіть і від доброї. Поет має повну свободу творчості, але читачі мають свободу не приймати поезії, що з них глузує і їм шкодить.

Князь, видно, вважав їх усіх за ромейів, тому й звертався до них по-грецьки. Міщило, набундючений і наїндичений, теж чимдуж вдавав із себе ромея, почав розводити про Агапіта, став показувати князеві пергамен, на якому накреслено було Агапітом, як має виглядати споруджувані ними церква. Ярославові, видно, сподобалася діловитість Міщилова, він задзвонив у бубонець, служки внесли ковші з медом, за руським звичаєм було випито; всі мовчали, Ярослав підвівся з свого столу, підійшов накульгуючи ближче до митців, глянув на пергамен. І тоді мов щось штовхнуло Сивоока. За всю довгу й тяжку подорож від Константинополя до Києва не думав про свою прийшлу роботу, байдуже слухав теревені Міщилові, але ось тепер...

Не просто повернувся він на рідну землю, не для згадок і не для розчулень, не для милування Києвом і Дніпром, травами й пущами, — далекі ні! Ось стоїть коло нього чоловік, який володіє великою землею, князь, не схожий на інших, мабуть, задуми в нього теж не як у інших — великі й значні, але сам він мало зможе, а якщо братиме на підмогу таких, як Міщило, то й геть нічого. Сказав, що втручатися не буде, але сам розглядає пергамен і думає над чимось — хіба є ще на світі такі князі? Досі Сивоок знав, що справами будівничими відають сакелларії або ігумени, довірені люди патріархові, єпархові, іноді — імператорові; за багато літ роботи в Агапіта не пам'ятав випадку, щоб отак можний чоловік прийшов до художників чи покликав їх до себе. Але, може, то був тільки короткий спалах княжої цікавості, може, вип'ють вони за звичаєм оцей мед, гляне князь недбало на чужинський пергамен, не добираючи там толку, махне рукою, відпустить їх з Богом, і все перейде до рук Міщила, тупого виконавця волі Агапітової, і, поки перестарілий самолюб тішитиметься десь у своїх садах влахернських, тут ставитимуть в тяжкій праці, серед бідности, нестач, горя, прокльонів і сліз простеньку церковцю, може, навіть гіршу за поставлену Володимиром церкву Богородиці, а що вже меншу, то це Сивоок бачив точно і не міг ніяк збагнути, чому Агапіт уповноважив Міщила на таке будівництво.

Сивоок злякався, що пропустить, може, єдину нагоду, мерщій проштовхався наперед, став коло Міщила, сміливо глянув на князя, сказав рідною мовою:

— Зробити треба так, князю, щоб увесь світ дивувався, а земля наша щоб прославилась цим храмом.

— Мовиш по-нашому? — ворухнув бровою Ярослав і переступив покаліченою ногою. Забув про поважність, хворість давалася взнаки. — Мовиш по-нашому? Хіба не гречин еси?

— Русич. З Деревської землі.

— Як же опинився між ромеїв?

— Плутливі стежки в долі.

— Митцтво знаєш? — допитувався князь.

— Муссію він кладе, — втрутився Міщило по-ромейськи, але князь, здавалося, не звернув уваги на те, що той зрозумів їхню мову. А може, князь знав про їхнє походження, а тільки вдавав, що не відає.

— Все роблю, — сказав Сивоок, — і муссію кладу, і фрески малюю, і зиждительське діло знаю.

— Пощо ж гречини видають тебе за свого? — спитав Ярослав.

— Вигідно їм. Торгують славою і своєю і чужою. Усе в свою калитку.

— Бог єдин, — насупився князь, — і слава вся йде Богові. Хто тебе навчив, од того й виступаєш.

— Художників не навчають, — сміливо мовив Сивоок, — їх приборкують. Отак, як диких коней-тарпанів. Не вчиш же їх бігати: вміють від народження. А чим більше приборкаєш, тим гіршим, повільнішим стане їхній біг. Краса в ньому вмере, розкованість зникне разом з дикою сваволею. Отак і художник.

— Та хто ж ти: кінь чи чоловік? — посміхнувся князь.

— На нього часто таке находить, — вміло втрутився Міщило, — мабуть, від придуркуватої дівки, яку з собою возить повсюди. Привіз і до Києва, князю.

Князь глянув на Сивоока якимось непевно — чи то осудливо, чи то зневажливо, той і не злякався ні Міщилового викриття, ні князевого погляду, але наповзло на нього тяжке й непоборне, здавалося, що світ розламується, мов крихкий горщик, розруйнуються, розпадаються всі храми, монастирі, дома, що він їх ставив і прикрашав, і тільки він стоїть посередині цілий, неушкоджений, але весь у паланні дикого вогню і не може здобутися ні на порух, ні на слово.

— Мала церква, князю! — тільки й зміг вигукнути, лякаючись, що кинеється на Міщила й стане його душити або брязне ним об землю, топтатиме ногами. Був сам не свій. Ніхто не помічав Сивоокового стану. Князь спокійно переступив з ноги на ногу, знов поглянув на пергамен.

— Мала? — перепитав. — Чому ж мала?

— Бо мала! — знов гукнув Сивоок.

Міщило засміявся. Його тішила здитиненість Сивоока.

— Митрополит Феопемпт прибув разом із нами, — нагадав він князеві, — ним утверджена церква також. Дивися, князю, тут довжина, тут ширина, як церква Богородиці, поставлена твоїм отцем князем Володимиром. Три нави, над кожною — баня, бічні нави менші, бані над ними нижчі, камінь можна класти всякий, бо для Божого храму важить не зоколишний вигляд, а серединний украс.

— Що скажеш? — звернувся князь до Сивоока.

— Мала церква, — повторив той.

— Що ж не казав про це своєму зверхникові там, у Константинополі?

— Збагнув це лиш тепер. Коли побачив Київ. Побачив і не пізнав. А що буде далі, коли обведеш новими валами, князю?

Ярославові сподобалися останні Сивоокові слова, однак, висновок із них зробив трохи несподіваний.

— Зроблю Київ суперником Константинополя, — сказав він, повертаючись до свого столу. — А для цього все зробимо, як у ромейським стольнім городі: церкву Софії, Золоті ворста, монастирі, храми, грища, палати...

Сивоок мовчки відступив. Згасав у ньому той спалах, що кинув його наперед до князя, незвичність Ярославова теж мовби відразу потьмарила, як тільки вимовив він слова про Константинопіль. Знов те саме! Знов повторення й наслідування. Ніхто не думає про те, що найвища цінність — бути самим собою. Ні, треба позичати. Позичили бога в ромеїв, тепер позичають усе й до бога, навіть здібностей наче своїх немає — треба просити їх у ромейського імператора, і талант лиш тоді талант, коли привезуть його з чужини. Чому так? Колись на цій землі жили справжні митці, які в тяжкій творчій напрузі з нічого видобували барви й кшталти і прикрашали життя отак хоч би, як прикрашено оці княжі сіни, а тепер з'явилися тільки розповсюдники чужого вміння такі, як Міщило, а вони, виходить, і милі князям? І цей, з розумними очима, з стриманим, людяним голосом, позбавлений масної пихovitости, як у всіх можних, він теж не може відійти від усталености, йому теж хочеться запозичити вже готове. Константинополь! Справді великий і славний город, зібрано там безліч чудес, але чому Київ має бути схожим на нього? Хай живе неоднаковість, слава відмінностям!

Але все це лиш промайнуло в голові в Сивоока, висловити до ладу цих думок він не міг, тому похався на своє місце позаду інших, по-нуро височів там, лихий не так на Міщила чи князя, як на себе самого. Раптом стрельнуло йому в голову: вже коли як у Константинополі, то чому ж Агапіт прислав малюнок такої церкви?

В Українському Видавництві "Смолоскип"
ім. В. Симоненка

появилась збірка захальвних віршів з України з передмовою **Юрія Бойка**

"КРИК З МОГИЛИ"

В збірці, яка нелегально передається з рук до рук на Україні, публікується захальвні вірші невідомих авторів.

60 сторінок. Формат великої вісімки. Збірка видана на доброму папері, з напівтвердою обкладинкою і кольоровою обгорткою.

Ціна \$1.75 з пересилкою, або рівновартність.

Замовлення проситься слати на адресу:

S M O L O S K Y P

**P. O. Box 6066 — Patterson Station
Baltimore, Md. 21231**

— В Константинополі будуємо лиш п'ятинавові церкви, — сказав, не звертаючись, власне, ні до кого, — а тринавові нині — лиш у віддалених провінціях. Може, цього й хотів ти, княже?

Це вже були тонкощі, яких Ярослав знати не міг, але Міщило злякався, що князь стане допитуватися і справді запрагне собі теж складної п'ятинавової споруди, яку Агапіт не міг довірити ставити нікому, вважаючи, що тільки він один у всьому світі здатен на таке. Міщилові йшлося вже не так про самого себе, як про свого константинопольського зверхника, навчителя й хазяїна, він розумів, що матиме тут незалежність, лиш допоки прикриватиметься значенням і вищістю Агапітовими; Сивоок, ясна річ, був чоловік небезпечний у своїй норовистості й у своєму вмінні, яким перевершував усіх, але дурущів у ньому теж було повно, тож Міщило поблажливо посміхнувся, поближче пішов до князя і півголосом, так наче більше нікого там, окрім них двох не було, почав, цього разу вже пересипаючи ромейську мову словами руськими:

— Всі найголовніші церкви в Константинополі, князю, збудовані так само на три нави, як і наша буде. І церква Премудрости Божої свята Софія має три нави, і церква божественного миру святої Ірини, і церква Воскресіння Господнього, свята Анастасія. Коли ж божественний Юстиніян ставив святу Софію, то всі великі города й землі — Афіни, Делос, Кизик, Єгипет — славні своїми будівлями, віддали все своє найцінніше: мрамур, золото, срібло, слонову кістку, колонії й різьблення. На острові Родос для мурування головної бані було виліплено легку цеглу і на кожній цеглині був напис: "Бог заснував її, Бог їй і pomoже". Через кожні дванадцять рядів у камінь клали священні реліквії, в той час як священники читали молитви. Головна баня тримається на чотирьох великих стовпах камінних, має в собі сорок вікон, і коли глянути знизу зсередини, то здається, ніби нависає над чоловіком небо. Під банею почеплено голуба, що зображає Святого Духа, а в тілі голуба зберігаються святі дари. Стіни зсередини всі викладені дорогим мрамуром всіляких барв і відтінків, карнизи вкриті золотом, баня зсередини теж уся вкрита золотою муссією, по якій ідуть зображення святих. У святій Софії сто вісім колон, вісім з яких узято з храму Діани в Ефесі, віттар відділено від церкви срібною перепорою з дванадцятьма колонами, престол із щирого золота, з вставленими в нього коштовними каменями, вночі в церкві засвічуються шість тисяч золотих лампад...

Міщило перелічував далі: скільки в Софії дверей срібних, скільки мідних, скільки кедрових, скільки дискосів, чаш, потирів, які завважки євангелії. Неспроможний передати велич і красу найбільшого константинопольського храму, він намагався приголомшити хоч лічбами, громадив камінь, дерево, мідь, золото, ще б спробував вилічити, скільки все те коштувало, скільки довелося зібрати Юстиніанові податей з усіх візантійських фем, так наче важила кількість колон і мальовил, а не те, як вони поставлені, як здоблені, як до-

брані одна до одної і як там покладено муссію, і як ковано золото й срібло. Та про це Міщило не мовив. В обмеженості своїй душевній не відав того, що самі лиш імена будівель і міст вже викликають у чутливому серці образ їхній. Константинопольська Софія теж мала свій образ. Для Сивоока то була зелена просвітленість, мов ранкова морська прозорість. Так колись уперше попав він до церкви Богородиці в Києві, і назавжди лишався йому вишнево-сизий спогад, і гучання дзвонів, і золоті проморги свічок. Та хіба ж про це можна розповісти? Тільки відчутти може людина Красу, можна тільки переживати, і лиш той, хто її відчував, може творити наново, тільки в тому є справжнє обдаровання. Невже й цей розумний і мудрий князь не вмів розпізнати чоловіка здібного від нездарного?

— Вірю, що збудуєш і для нас церкву славному й велику, — сказав Ярослав до Міщила і підняв праву руку, мовби благословив того на подвиг.

Міщило став на коліна, вдарив поклона князеві, пробурмотів:

— Поможі, Боже, аби при малому таланті справи великі здолав.

Сивоокові хотілося кричати: "Не вір йому, князю, не вір!" Але що крик! Велосся так повсюди. Міщило знав, що треба перед Богом упосліджуватися, чим нижче, тим ліпше. Хто ж то знає, який там завбільшки талант у Міщила насправді? Чи оці безмовні антропоси скажуть про це? Яке їм діло? Чужа земля, зроблять свою справу справно, повернуться назад до Константинополя, до свого вічного Агапіта. Але ж він, Сивоок, не повернеться. І земля ця йому не чужа, а рідна, дорога, єдина в світі! "Поможі, Боже, аби при малому таланті!..." Нащо ж для такої землі та малі таланти! Держава завжди намагається купувати таланти, але скнарість заважає їй вибрати найкраще, а може, просто невміння вибрати, тому здебільшого куплені бувають або ж найгірші, або ж посередні, які вміють вчасно вискочити наперед, усі оті крикуни, що ведуться так, ніби мають у кишені грамоту від самого Бога. А справжні великі таланти часто зникають в непам'яті, невідомі й невпізнані. Бійся посередности, о княже!

Але все те боляче билося лиш в думці в Сивоока, до вислову ж не давалося, він стискував кулаки від розпуки, знов коловся й ламався перед його очима світ, знов ставала посеред того являного руйновища дивна церква, він бачив її всю зокола й зсередини, стояла вона яскравою писанкою з далеких років його дитинства, власне, була то й не церква, а образ його землі, який народився з давніх спогадів і з нової зустрічі з Києвом, образ пролітаючий, мов зітхання вітру в осінньому листі, неначе сповнені пташиного щебету досвітки, ніби золотиста мовчазність сонцева над білою тишею снігів.

А князь тим часом знов задзвонив у бубонець, увійшли якісь його люди, стали позаду, почався ряд з Міщилом, говорилося про речі дрібязкові і несуттєві: про право вільного виконання робіт, найму мулярів та челядників, привозу потрібного

з Візантії, підлеглість лиш княжому суду, а який княжий суд — видно було вже тепер, для князя ліпше теля прямодуче, аніж бик, що метастеється на всі боки й рветься кудись у незвіданість. Ще мовилося про харчі для майстрів, про червоне вино, рис, фіги, мигдаль, родзинки, корицю, ніколи Сивоок не думав, що Міщило аж так далеко може зайти в своїм здібніні, а той намагався виказати перед князем знайомство з щонайнезначнішими, на перший погляд, справами, здивувати Ярослава обширністю своїх зацікавлень — від справ божественних аж до якихось там родзинок для майстрів на свята й на на неділі.

Князь теж увійшов у смак, йому, видно, сподобалася запопадливість Міщилова, він жваво обмовляв усі вимоги майстрів, приємно було спустити цих загадкових людей з захмарностей їхнього незбагненого вміння на грішну землю, спостерігати їхнє перетворення на простих смертних, ставити їм вимоги: де мають мешкати, скільки працювати, які свята справляти, а які занехаяти, що їм робити вільно, а що ні, які розваги допускаються, а які заборонено, яка буде платня і як з одягом, і що буде, коли хтось з них невиліковно захворіє або втратить зір на княжому будівництві, і як мають дотримуватися посту, і про заборону ловів у княжих землях, і про неприпустимість блуду, і про стеження за будівництвом, і про молитви...

Колись ще малим, прикутий своїми хворощами до ліжка, рятуючись від нудьги й розпачу, виліплював Ярослав з хлібного м'якиша неоковирних коників і пташок, потім пробував різьбити подарованим князем Володимиром ножом по чорному дубу. Веселий воевода Будий розхвалював ті дитячі витівки, казав, що ніхто так не втне, як малий князь, дохвалився до того, що Ярослав під час одного з нападів шалу став кричати, щоб йому зібрали до ложниці всіх київських малюків, які вмють ліпити чи різьбити. Воевода пообіцяв уволити князівську забаганку, справді десь їх довго мили в бані й перевдягали, перш ніж допустити до малого князя, вони лякалися пишних палат, озброєної сторожі, численної челяді, яка сновигала по всіх усюдах, в Ярославовій палаті злякано тулилися коло дверей, не мовили й слова, та малий князь теж, здається, не горів бажанням вступати з ними в розмови, спитав тільки воеводу: "Ну, що вони там уміють?"

Будий мовчки став показувати князенкові ліплення й різьблення, там були речі досконалі.

— Брехня! Обман! — похмуро глянув на все те князенко. — Не можуть малі такого...

— А побачимо! — весело мовив Будий. — Ось дамо їм глину та дерево, і хай хто що хоче, те й утне!

— І щоб перед моїми очима, — сказав Ярослав. Дано малим глину, дано дуб і різак, хто сів на лавки, а хто й просто примостився на підлозі, хлоп'яки взялися до роботи запекло й віддано. Ярослав вирішив поки що втриматися, глянути, що з того вийде, він мовби передчував, що змагатися йому з цими малими князями не виходить і не личить, терпляче ждав, коли з'являться зпід отих малечих рук перші ліплення й перші різь-

блення; малих нагодовано обідом разом з князем, коли стало темніти, запалено свічки, щоб робота не припинялася, хто першим викінчував свою надумку, брався до чогось нового; Ярослав не мав куди поспішати, однаково змушений був лежати, він сказав їм, що можуть тут жити хоч місяць, що згодом і він сам приєднається до їхньої змаганини, але чим більше носив йому в постіль Будий речей, зроблених нашвидкуруч, майже на бігу, отими безвісними хлоп'яками, тим мовчазніший і похмуріший ставав малий князь, тим з більшою нехиттю позирав на своїх суперників, бо збагнув, що коли б посадовити його з ними, то був би з-поміж них найгірший, найнездарніший, і з його ліплень та різьби хіба що сміялися б.

В нападі шалу вигнав їх усіх разом з розсміяним воеводою геть, зненавидів одтоді всіх, хто має мистецькі здібності, але з роками в глибині душі став поважати за наслане від Бога вмільство, бо відав тепер гаразд, як багато мистецтвом можна завоювати душ.

Через те сам приймав художників, викликаних з Візантії, сам радився з ними, навіть на прощання згадав про непокірливого Сивоока, милостиво поплескав його по плечу, сказав Міщилові:

— Не зобижайте цього чоловіка.

— Христоса йому не вистачає, — сердито мовив Міщило. — Скрізь і завжди чогось шука!

Він ревниво заступав князя від своїх антропосів, найперше ж — од Сивоока, боявся, видно, що Сивоок знов почне за рибу гроші, але той мовчки вклонився князеві, пішов з сіней в гурті своїх мовчазних товаришів, які вже давно пересвідчилися, що в їхньому ділі слова марні, важить тільки вмільство, та й Сивоок несвідомо притримувався тої самої думки, мабуть, саме тому прикипів навіки серцем до Ісси, яка вмела весь світ вмістити в один-єдиний вигук-зітхання: "Ісса!"

Одного разу він не застав Іссу вдома. Стурбовано оглянув дворище, зазирнув до сусідів, когось там спитав — ніхто не бачив її, ніхто й не знав, що в нього в хижі перебувало якесь живе створіння — такою непомітною й тихою була Ісса. Він перейшов Бабин торг, никав коло дворів, зазирнув на дитинець, проходив одні й другі ворота, питав у приворітної сторожі. Ніхто не чув і не бачив. Зрозпачений, повернувся додому, Ісса сиділа в кутку й щулилася від холоду.

Музика виражає все те, що не може бути сказане, але про що не можна мовчати.

(Віктор Гюґо)

Як гімнастика формує тіло, так музика формує душу.

(Платон)

Під впливом музики нам здається, що ми відчуваємо те, чого насправді не відчуваємо, що можемо здійснити те, чого насправді зробити не можемо.

(Лев Толстой)

Ілля ДЕМИДЕНКО

ДЕЩО З ТОЙНБІ І МИ

(Дискусійна)

Англійський історик Тойнбі пише, що "первородним гріхом людини є те, що вона власні невдачі приписує силам, які стоять поза обсягом її впливу." На підставі великої кількості історичних фактів Тойнбі прийшов до висновку, що "ні одної цивілізації не знищили зовнішні сили, але кожна власноручно зробила собі кінець... Зокрема Русь спричинила свій власний розвал ще заки монголи перейшли Волгу (1238 р.)... Примітивне київсько-руське князівство в 12 столітті розбилося на кілька взаємно ворогуючих окремих князівств. А "Галицькі бояри доконали галицько-волинську державу" (Д. Дорошенко). Козацька старшина в своїй більшості "продавалася за ласощі нещасні", вона навіть "пальцем не кивнула" разом з останнім гетьманом К. Розумовським, коли Катерина II нищила останні автономні права Гетьманщини. Більшість з них Шевченко називав: "Варшавське сміття, грязь Москви ясневельможній гетьмани." Всі разом помагали закріпачувати український народ, одержуючи собі дворянські титули. Віками вироблене плебейство живе в нас до цього часу. Ми залюбки пояснюємо свою нездалість тим, "що ми не мали своєї держави", а в дійсності навпаки, ми мали свою державу (Київська Русь, Галицько-Волинська Держава, Гетьманщина і Українська Народня Республіка), але "через своє безладдя", як казав П. Куліш, ми її завалили. Ми й до цього часу неспроможні до поважної визвольної акції, а щоб легше було на душі, то звалюємо причину "на воріженьків" і шукаємо нових панів, щоб взяли над нами опіку.

Зате жидівські пророки, як каже Тойнбі, "не захотіли задовольнитися тим, що все їхнє лихо є наслідком неминучих зовнішніх сил. А навпаки дістали переконання, що їхні власні гріхи були причиною їхньої власної неволі, що їхня власна доля лежить у їхніх власних руках і що вона може бути змінена ними самими. ОТЖЕ, ВІРА ЖИДІВ У ВЛАСНІ СИЛИ ПРИВЕЛА ІХ ДО ПЕРЕМОГИ.

А може б ми також дечому навчилися у Тойнбі і в жидів: усвідомили свої власні гріхи і хоч частково позбулися рабської психіки, почуття меншевартості, реакційності, назадництва, політиканства, нещирості, фарисейства, зневаги громадських прав, гуляйпільства замість громадського правопорядку. Щиро визнати свої недоліки — це значить наполовину вже їх позбутися. Треба усвідомити, що культурно-національна робота має бути підставою нашого громадського життя і політичної діяльності. А тому керувати мають люди зі знанням, з чистими руками і національним сумлінням. Кожен уряд є достойний свого народу, бо ж самі його вибираємо, або своєю ледачістю і байдужістю даємо "вибиратись" пройдисвітам і нездарам. Отже ні на кого не нарікай-

мо, що "в нас нема держави. Спитай себе, що ти зробив для справи" (І. Франко).

Ми живемо в епоху змагання двох систем: капіталістичної і комуністичної. Остання родилася із протесту несправедливостей, породжених капіталістичною системою. Замість "вовчих законів" (право сильного) поневолення людини людиною, економічного визиску родилася ідея рівності, братерства, свободи і національної та соціальної справедливості. Ці домагання виходять з того, що "всі люди родяться рівними" (Руссо) і що "царята і старчата — Адамові діти" (Шевченко).

Відносно змагання згаданих систем Тойнбі пише: "До вчора цивілізація була провінційною та аристократичною... Влада і багатство були в руках малої привілейованої меншості..., а сьогодні бачимо, як усі раси, народи і індивідами домагаються участі у владі та багатстві... соціальної справедливості." Тойнбі каже, що все змагання проходить згідно з формулою: "питання-відповідь". "Переможе той, хто дасть кращу відповідь, хто краще задовольнить вимоги народів і людини.

Епоха встановлення світових порядків з допомогою війн мусить скінчитися, за винятком визвольних війн. "Війна це марна, трагічна і безглузда авантюра, — як казав Труман, — в якій немає переможців, а є тільки жертви... Війна не розв'язує проблем, а тільки їх більше заплутує." Тому все більше виростає сила змагання ідей. Сила людської гідності, культури, цивілізації є така, що їх не можуть втримати кордони. Залізна заслона валиться, хоч і як намагаються деякі чинники (по той і цей бік) її утримати. Молодь цілого світу змагається за його зміну, за справжню демократію, свободу духа, переконань, проти лицемірства, брехні, фарисейства, проти насильства і війн — усіх цих надбань попередніх поколінь. Молодь має призначення дати позитивну відповідь-розв'язку проблем, які ставить життя. Уміння дати позитивну відповідь — це еволюційний шлях розвитку суспільства. Негативна відповідь, стримування розвитку нації, суспільства, заперечення вимог життя — веде до визвольних війн, революційних струсів, розрух і знищення.

Колись Бен Гуріон сказав: "Якщо протягом найближчих 20-ти років не буде війни (великої), то СРСР демократизується, а США соціалізується". Цей процес відбувається на наших очах. Це є тойнівське рішення — "питання-відповідь". Не бачити цього можуть лише сліпі, глухі або закостенілі, для яких світ не існує в стані його постійних змін і розвитку. Так, наприклад, газ. "Свобода" (ч. 75, 67 р.) в редакційній статті п. з. "Незмінний комунізм" пише: "Англійський історик Тойнбі помиляється, що комунізм як екс-

пансивна місіяністична віра зміниться. Покищо дійсність протиставить цьому твердженню. Комунізм опертий на теоріях Маркса-Леніна не може еволюціонувати, щоб не заперечити самого себе. Якщо він зміниться, то перестане бути комунізмом." Колись Л. Толстой говорив про російського мужика, який "нічого не знає, нічого не хоче знати і гордиться цим". Щось подібне маємо з українською еміграцією і її проводом, яка нічого не навчилася з історії і не хоче вчитися. Вони не розуміють, що по різному сприймали і сприймають ідеї Маркса і Леніна — Каутський, Бернштейн, Мао, Тіто. Що комуністичні партії вибирають свої шляхи побудови соціалізму, а про комунізм то майже і не згадують. Що більшість комуністичних партій демократизуються, тобто **ЗАПЕРЕЧУЮТЬ** диктатуру. Що інтелектуали СРСР опираючись на Маркса-Леніна змагаються за демократію, проти російського шовінізму, імперіалізму, за свободу людини і націй.

Насправді дійсність є така, що **НІЯКОГО СОЦІАЛІЗМУ, А ТИМ БІЛЬШЕ ПОБУДОВИ КОМУНІЗМУ В СРСР НЕМАЄ**, а є там **ДЕРЖАВНИЙ КАПІТАЛІЗМ**, благами якого користується урядова бюрократія, проти чого змагаються ідейні комуністи і чесні радянські громадяни. Змагання іде **НЕ ЗА РЕСТАВРАЦІЮ ДОРЕВОЛЮЦІЙНИХ ВІДНОСИН, А ЗА ЗДІЙСНЕННЯ ГАСЕЛ ПОСТАВЛЕНИХ РЕВОЛЮЦІЄЮ**. Можна вірити або ні в можливість практичного здійснення згаданих ідей. М. П. Драгоманов казав, що для побудови соціалізму треба, щоб суспільство культурно доросло. Заперечувати ідеї в засаді можна лише з егоїстичних мотивів. Карл Маркс писав, що "призрак комунізму бродить по Європі". Але капіталізм європейських країн встиг усунути ґрунт (визиск колоніальних країн і соціальні законодавства) пригожий для комунізму. Успішне змагання з ідеями комунізму, є лише тоді, коли їм протиставляється більш справедливий практичний рішення. Це і є рішення тойнібівського типу: "питання-відповідь". Його позитивне рішення іде разом з прогресом демократії і розв'язанням національних, соціальних, культурно-освітніх та інших складових частин суспільного життя. Якщо ж українські, головню реакційні, чинники не доросли до цього, а також до практичної соборності, а мріють про створення "удільного князівства", то згідно з Тойнбі і власним здоровим розумом це є викінчування самих себе.

Тойнбі закидають, що він передбачає поглинення малих націй великими, і що це є неминучий історичний процес. Перш за все, історію творять самі люди, історичні ситуації є наслідком багатьох людських зусиль — сторчових, перехресних, рівнобіжних і т. д. Якщо в добре організованому суспільстві максимальна кількість сил діє рівнобіжно, спрямована в один бік, то й історична вислідна буде сумою цих зусиль. Друге, найголовніше твердження Тойнбі, що головні руйнуючі сили походять від самої нації, а не від сусідів. Правда, великим націям легше утриматись, завдяки своїй масовості. Велика кількість має біль-

шу можливість видати більше діючих сил. Мали ж нації, щоб утриматись, повинні виявляти більшу волюність, творчість, показати світові свою вартість і тим здобути собі визнання і підтримку і навіть приєднати до себе інших. Світ знає і поважає багато малих народів за їх культурний внесок до світової скарбниці. Такі народи напевне встоять перед тиском хоч і більшої маси. Отже, справа не лише в кількості, але і в якості.

Сльозливі нарікання, що світ не чує і не визнає нашого п'ятидесятимільйонного народу, властиві наївним людям. Визнання треба заробити своїм внеском до світової культури, своєю позитивною творчістю в суспільному і політичному житті. Хоч український народ створив багато культурних і мистецьких цінностей, але вони здебільшого невідомі не тільки чужинному світові, а навіть і своїм, особливо молоді поколінням. Наприклад, зібрано 12.000 українських мелодій, але еміграційні можновладці й пальцем не ворухнули, щоб допомогти їх видати і ознайомити з ними світ. А фіни давно видали свої мелодії, і світ їх знає. Так само наші можновладці нічого не роблять для того, щоб видати англійською мовою "Історію Руси-України" М. Грушевського. То хто ж винен, що нас мало знають? — Самі. Самі себе доконуємо.

Український народ може утриматись лише як культурна нація. Тому культурна діяльність повинна бути найвищою нашою політикою. На жаль, на сором нам українська еміграція в США не має досі навіть авторитетного культурного щоденника. Сучасна найбільш поширена еміграційна преса така примітивна, безграмотна (немає навіть єдиного правопису і єдиної літературної мови), що жодний культурний чужинець не може її брати за джерело інформації. Якщо УККА-КПШ-НТША задушили ідею створення загальнонаціонального культурно-наукового фонду ім. Шевченка, який мав би стати підставою розвитку науки, культури, мистецтва, видавничої справи, шкіл українознавства, виховання молоді і т. ін. — то це найкраще свідчить, що цей провід веде українське еміграційне суспільство до занепаду, тобто самі себе доконуємо. Відповідна культурна діяльність на еміграції була б великою допоміжною силою у змаганні українського народу на Батьківщині. Теперішню кризу (двох систем), каже Бертрам Рассел, можемо перемогти людським інтелектом, та вірою у людський поступ.

ВИСНОВКИ

1. Дійти до переконання, що наші власні гріхи (байдужість, пасивність, хитрування, лицемірство, зрадництво, скупість, назадицтво, взаємопоборення і т. д.) є причиною нашої недолі, і що наша доля лежить у наших власних руках.

2. Доля комунізму і нас самих залежить від нашої відповіді на домагання життя: загальної рівності, свободи совісті, переконань та національної і соціальної справедливості. Переможе той, хто дасть кращу відповідь.

3. Український народ може утриматись лише

Гаврило ГОРДІЄНКО

БІЛА АКАЦІЯ

*І захолюнувши у дивній грації,
Зітхають свіжістю дівочою акації.*

Василь Симоненко

Міст — технічна споруда, яка сполучає два береги. Коротко, ясно, просто й зрозуміло, коли в прямому значенні цього слова. В переносному значенні цього слова мостом може бути думка, ідея, літературний твір, якийсь предмет, тварина, рослина і т. п., які сполучають думку людини з давніми подіями, людьми, місцевостями, країнами й т. п.

Нам, мешканцям північно-американського континенту, таким мостом, який сполучив би нас у думках з далекою, але рідною нам, чи нашим предкам, Україною, може бути біла акація, батьківщина якої в Північній Америці, на Апалачських горах, що тягнуться від південної Пенсильванії через Вірджінію, Теннесі аж до Джорджії і Алабами. Крім того невеликий острівний ізолюваний ареал акації є в штаті Арканзас.

Біла акація культивується по всій Північній Америці, хоч в останніх часах існування її загрожено і на її батьківщині комахами-шкідниками.

Біла акація — дерево або кущ з родини метеликоцвітних. Молоді гони у неї зеленуваті, або червонуваті. Стара кора чорно-сіра, дуже глибоко порепана. Листя непаристо перисте. Два прицвітники у вигляді дуже гострих колючок. Квіти білі, зібрані в пазушні китиці, дуже пахучі. Плоди-стріючки, плисківаті, залишаються на дереві цілу зиму і від вітру легенько торохтять.

В США білу акацію не люблять, бо вона і "засильно" пахне, і кора її "заглибоко" порепана, і стріючки її цілу зиму "неприємно" торохтять від вітру. Називають її в США "сараною" (локуст), жовтою (єлов локуст), чорною (блак локуст). Таку назву їй дали перші колоністи-єзуїти, яким вона нагадувала "акриди", якими пустельники живилися в пустелях Палестини.

В Європі біла акація відома з 1601 року, коли її привіз до Франції Жан Робін, ботанік французького короля Генріха III (1574-1589) і пізні-

як культурна нація. Нашим гаслом має бути прогрес, а не регрес, ми не повинні тягтись у хвості історії. Демократія і соборність повинні існувати не для деклярації у святкові дні, а для щоденної дії.

4. Кожен народ достойний свого уряду. Недостойних керівників вибираємо ми самі, або даємо своєю пасивністю їм самим "обиратися". Тому треба позбутись ознак "чухраїнства" — "якось буде", "моя хата з краю" і т. д., а стати модерною демократичною нацією.

5. Культурно-національна діяльність має бути підставою всього громадсько-політичного життя і керувати ним повинні люди чесні, зі знанням і національним сумлінням.

ший директор королівського саду за влади Генріха IV (1589-1610) і Людовика XIII (1610-1643). Помилково новопривезене дерево взяли за справжню акацію, дерево з родини мімозових, і назвали її Акація Робіні. Тому, ще й тепер в багатьох мовах світу її називають акацією, часом з додатком "біла". Звідти походить і українська назва її.

Пізніше ботаніки Рівін і Турнефор змінили її родову назву з Акація на Робінія, а видову назву зробили їй псевдоакація, тим підкреслюючи що вона несправжня акація. В деяких мовах вживають у звичайній не ботанічній мові цієї назви Робінія, і в українській мові також, але дуже рідко.

Протягом XVII ст. біла акація поширилася по Європі і була вже відома в Лондоні (1640), Едінбурзі (1683), Монпельє (1697), Штрасбурзі (1691), Ляйпцізі (1675), Лейдені (1641), Берліні (1710), в Австрії з половини XVIII ст. До великого спопуляризування акації в Європі спричинилися німецькі вояки, які воювали в Америці проти колоністів, що збунтувалися проти своєї метрополії Британії року 1776.

Біла акація росте дуже скоро і за перших десятих літ свого існування досягає майже своєї максимальної висоти 25-30 метрів, в сорок літ досягає повної технічної зрілості, а після 60 літ починає занепадати. Хоч існують виняткової величини та віку дерева акації, як напр. в Парижі акація, яку посадив син Жана Робіна Веспасіян. З кінцем XIX ст. дупло в ній було заплomboване цементом. В Потсдамі коло Берліну була акація в 5 метрів обхватом, в Бравншвайгу в 5,5 метрів обхватом.

Спочатку акацію садили в Європі, як декоративне дерево, і тепер існують десятки різних форм її, які різняться формою корони, яка буває сторчова, куляста, пірамідальна, плакуча й т. п.

Пробували садити її і як лісове дерево, але європейські лісівники, нарід досить консервативний, рішуче спротивилися цьому і стали в обороні споконвічних європейських лісових дерев. І тільки, мабуть, єдина, Угорщина мала акацієвий ліс на площі 66 кв. км.

Коріння акації розростається не тільки в глибину, але й на всі сторони, густо переплітає землю й дає парості, тому акація скоро опановує простір і закріплює землю під собою. Цю її властивість і використовують для закріплення зрушеної землі, як на будовах залізниць, доріг, на різних схилах, на нежитках та в різних охоронних смугах.

Акація дуже добрий медонос. Що квіти білої акації солодкі, про це знають діти багатьох країн світу. Деревина акації тверда й гарна на вигляд. Її використовують у токарстві та різьбарстві. Вона відпорна проти гниття, тому її використовують

під землею й під водою, в копальнях, як тички для винограду, тощо.

В минулому столітті, поки ще будували дерев'яні кораблі, з деревини акації виробляли цвяхи для кораблів. Так напр. року 1820 з самої лише Філадельфії було експортовано до Англії коло ста тисяч штук цвяхів з акації. В той час один член британського парламенту проголосив, що поки Британія не буде вживати стільки акацієвих цвяхів при будові кораблів, скільки їх вживає Америка, доти нема чого Британії рівнятися силою з Америкою.

В ряді дуб, в'яз, ясень, верба, акація стоїть на п'ятому місці у вразливості на блискавку, тому близько будинків стає до певної міри громозводом.

На ніч акація складає своє листя попарно, з чого постала англійська приказка: "ще не час спати, бо акація ще не почала молитися!" Себто акація ще не склала своїх листків так, як складають руки до молитви. Листя білої акації восени опадає зеленим, не жовтіючи.

В Україні акація була відома з XVII ст., але популяризація її тісно пов'язана з іменем Дюка Рішельє, який у роках 1803-1814 був градоначальником міста Одеси, та справжнім творцем її, бо щиро попрацював над розвитком цього міста.

Найбільше журило його, чим у безлісному степу озеленити улюблену Одесу? Ще з своєї рідної Франції він пам'ятав акацію, тому закладаючи досвідні шкільки різних дерев для Одеси він не забув і акацію. І дійсно, акація виявилася найпридатнішою для умов Одеси. Нею були обсажені вулиці та в суміші з іншими деревами засаджені парки Одеси.

Року 1814, після розгрому Наполеона, Рішельє повернувся в свою рідну Францію, а тим часом акація почала ширитися по Україні, де вона зустріла винятково сприятливі для себе умови. Коли в першій половині XIX ст. Микола Джеря, герой відомого твору Нечуя-Левицького тієї самої назви, рушив із своєї рідної Вербівки на Київщині в напрямку до Басарабії, то автор не міг не підкреслити, що: "Акації саме стояли в цвіту, завітчані масою білих китиць. Вони були схожі на здорові срібні канделябри. Гарне повітря було повне гострих пахоців акації і розливалось цю розкіш на весь двір."

І нема тепер в Україні міста, містечка, чи села, де б не росла акація на подвір'ях, вздовж вулиць, у парках, на цвинтарях, вздовж доріг, залізниць та в усіх штучних насадженнях. Тепер це наше звичайне українське дерево і кожна акація, яку нам доводиться зустрічати по різних закутках земної кулі, є духовим мостом, що повертає наші думки, сполучує наші спогади з тим, чи іншим куточком української землі, які духмяними хмарами сповивають пахоці білої акації.

Багато поетів оспівали акацію в Україні: "Акація, акація, біле диво весни" (Володимир Шевченко), "Акації цвітуть... і в їхнім ароматі ідуть закохані... в очах їх щастя муть" (Володимир Сосюра). "Щось чаклунське в таємничості нічного цвітіння, в місячній мареві й тиші цих світ-

лих акацієвих ночей" (Олесь Гончар). Україна адоптувала, цілком пригорнула до себе білу акацію.

І білий цвіт вбирає очі,
І пелюстків метіль мете,
У нас бувають білі ночі,
Коли акація цвіте.

(Михайло Масло)

Майже рівнобіжно з тим, як у Пенсильванії, на батьківщині акації, занепадав вугляний копальняний промисел, а в парі з тим і дегенерувала сама біла акація, далеко в Україні, на іншому боці земної кулі, відбувався протилежний процес: в Донбасі зростала продукція вугілля і разом з тим поширювалася біла акація, не раз і не двічі, а десятки разів оспівана донбасівським ліриком Володимиром Сосюрою.

Та може найвлучніше оспівав білу акацію в Донбасі український поет жидівського роду Абрам Кацнельсон (щось подібного, як бувають американці та канадійці українського роду!), у якого:

Акаціє! Південних міст окраса.
Ліричне дерево шахтарського Донбасу.
Хоч виріс я між сосен і дубів,
Та і тебе всім серцем полюбив.
Не раз було: натхненню стежив
Вночі за тіннями твоїх мережив.
Та вперше у Донецькому краю
Побачив справжню я красу твою,
Коли біля гарячого мартена
Ти шелестіла ніжна і зелена...
У спеці, у диму така стійка,
І стовбур твій, мов жилава рука.
Надходить осінь — облітають клени,
А ти усе стоїш така ж зелена.
Як я люблю твої духмяно-білі,
Коли летять на терикони й труби,
Твої червневі теплі замітли,
Твій білий цвіт... І так дивитись любо,
Як він сіда на коси у дівчат...
О, в синю ніч акацій білих чад —
Від нього, як від хмелю, голова...
Та що слова... Безсилі тут слова,
Щоб передати солодкість того чаду
І всю твою чарівність і принаду,
Акаціє, південних міст окраса,
Ліричне дерево шахтарського Донбасу...

Духовий міст білої акації, який зв'язує нас з Україною, мабуть таки могутньої конструкції!

**ОДУМ — ЦЕ ОРГАНІЗАЦІЯ, ЯКА ВИХОВУЄ
УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ НА ДЕМОКРАТИЧНИХ
ЗАСАДАХ !**

СИНЬОЗЕЛЕНА ОАЗА

У нашому матеріальному світі гроші значать так багато. Є безліч способів робити гроші, а ще більше, мабуть, їх витратити. Проте, найбільше гроші значать коли їх витратити розумно, цілеспрямовано, за добре виробленим пляном. Коли до всього цього додати невичерпну енергію, далекозорість і уміння, то можна зробити чудеса.

Свідками того як робиться те, що межує з чудом були ті хто, побував на турі Лейк Гавасу Сіті. Тур влаштований українською фірмою "Тризуб" (Трайдент Ріел Естейт Ко. Лтд., Торонто, Блур-захід ч. 2196).

"Гавасу" на мові індіан племені Гевасурай, що заселяли цю частину Арізони означає "синя вода". Синьозелену оазу в арізонській пустелі створюють людський розум, енергія і гроші.

Лейк Гавасу Сіті є прикладом тієї перетвореної в дійсність американської легенди, про яку доводилося читати в Дж. Лондона та інших американських письменників початку нашого століття.

Щоб хтось міг прийти до арізонської пустелі і сказати: "Тут виросте спроектоване мною місто" звучить майже неймовірно. Але так є... Між безмежною кам'яною пустелею і величезним озером справді росте нове місто.

Лейк Гавасу Сіті є витвором розуму, енергії та грошей великого підприємства мільонера, власника нафтових компаній і фабрик моторів Роберта Мак Куллоха.

Днем народження міста можна вважати той час в 1963 році, коли група фахівців: інженерів, плянувальників, фінансових знавців і дорадників, діючи згідно з думкою Роберта Мак Куллоха, опрацювала всі подробиці створення майбутнього міста. Серед фахівців, які опрацьовували пляни міста варто згадати С. В. Вуда юніора, одного з творців славнозвісного Діснейланду.

Було переведено величезну підготовчу роботу, яка коштувала 6 мільйонів доларів. На папері спроектували майбутнє, ще невидиме місто з бульварами, парками, крамницями, церквами і підприємствами. Докладне плянування передбачало, де саме повинні бути розташовані той чи інший банк, готель чи школа. А незабаром перші бульдозери й екскаватори зрушили землю і каміння, почалося прокладання перших асфальтових і бетонних доріг.

Для запланованого міста було вибрано найвигідніше місце. Ще перед війною, після побудови греблі гідроелектростанції Паркер Дам на річці Колорадо утворилося штучне озеро з площею в 39 квадратних миль, яке постачає водою 10 мільйонів мешканців Південної Каліфорнії. Довжина озера — 45 миль, ширина в деяких місцях досягає 3-х миль. Над цим озером (Lake Navasu) в середині 1963 Р. Мек Куллох закупив понад 16 тисяч акрів землі для побудови майбутнього міста. Лейк Гавасу Сіті належить половина цілого берега — 22 милі.

В жовтні 1965 справа створення цього міста, в

якому було вже 1500 мешканців прихильно висвітлювалася перед американським Сенатом..

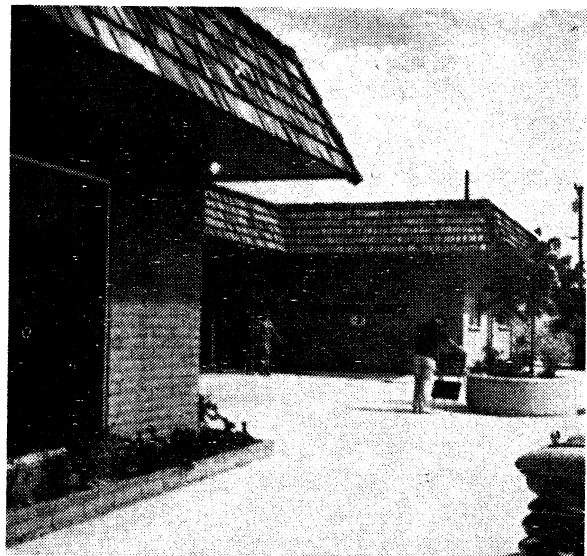
Враховуючи те, що місто розташоване на пологому схилі до озера, його засновники вирішили, що індивідуальні житлові будівлі не повинні бути вищими ніж 15 футів. Завдяки цьому і добре розпланованим вулицям, кожний землевласник зможе бачити з своєї садиби чудове синє озеро, а за ним каліфорнійський берег.

Використовуючи прекрасні кліматичні умови, достатню кількість такої цінної в Арізоні води і його розташування на кордоні з Каліфорнією і Невадою, плянувальники Лейк Гавасу Сіті вирішили зробити це місто центром, який поєднає відпочинково-розвагові можливості з принадами для туристів.

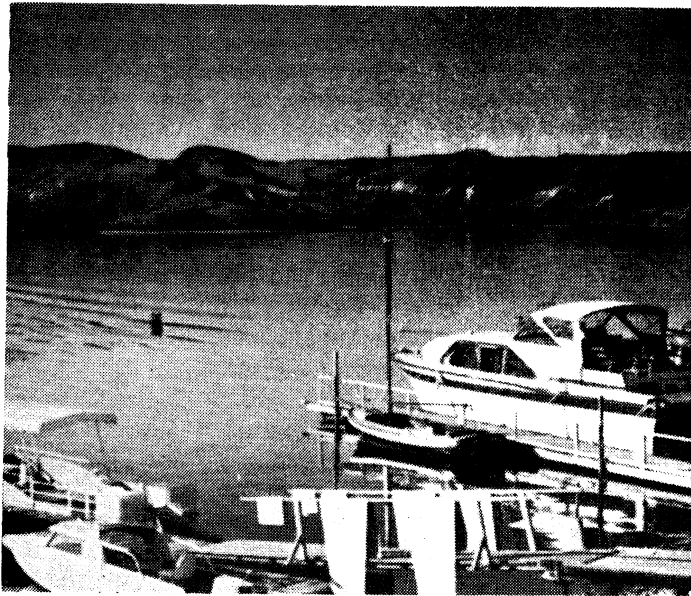
З цією метою за морем в столиці Англії закуплено відомий Лондонський Міст. Кожен його камінь перенумеровано для того, щоб перевезти всі ці тисячі тон граніту до Арізони і відбудувати цей історичний пам'ятник в Лейк Гавасу Сіті. Система каналів і острів надаватиме цілості дуже привабливого вигляду. Кошти цього проєкту понад 6 мільйонів доларів. Крім того тут передбачено створення спеціального (з відповідною англійською атмосферою) центру з темою: Британська імперія та її екзотичні колонії. За попередніми розрахунками ці заходи повинні набагато збільшити кількість туристів, які відвідують місто, хоча й тепер в Лейк Гавасу Сіті щороку буває 2 мільйони туристів.

Доказом важливості і майбутньої вартості міста є щорічне вкладення капіталу. Так у вересні 1965 року в розбудову міста було вкладено понад 13 мільйонів доларів, в 1967 році ця сума складала понад 31 мільйон, а в 1968 вона досягла вже рівня понад 44 мільйони доларів.

За перші два роки свого існування місто виросло до 1500 мешканців, за наступні чотири ро-

Новий торговельний центр

На озері

В парку

ки кількість мешканців не потроїлась, а збільшилась в 4 рази — тепер в ньому біля 6000 душ.

Які ж умови життя пропонує Лейк Гавасу Сіті тим, хто хотів би набути тут землю, чи оселитися в цьому місті?

Арізона є ідеальним місцем для людей з хворобами органів дихання, такими як, наприклад, астма. Через своє винятково сухе повітря Арізона для цього континенту є тим, чим Єгипет завжди був для Європи. Не менш корисним є тутешній теплий клімат для хворих на артрит чи ревматизм.

Пересічний відносний вміст вологи в повітрі тут 18 відсотків.

Пересічна найнижча й найвища температура січня тут 70 і 62 ступені, липня 82 і 108. Пересічна кількість опадів за рік — 5 цалів.

Засновники й будівничі міста надають великої ваги його зовнішньому вигляду — тут чимало цікавих і привабливих будівель, сюди спеціально привезено з Каліфорнії 11 тисяч пальм. Тут цілий рік цвітуть різнобарвні олеандри та інші екзотичні квіти, повітря чисте, тепле, пахуче.

В місті є народня школа, будується середня школа, передбачається створення вищого навчального закладу.

В Лейк Гавасу Сіті вже збудовано чи заплановано 8 церков різних віровизнань.

Тут існують можливості для багатьох видів спорту: човнярства, рибальства, полювання, гольфу, кемпінгу.

Чимало з відомих американських фірм вже відкрили свої філії в Лейк Гавасу Сіті. Кількість зацікавлених промисловців, які бажають розвинути свою діяльність в цьому новому місті щораз збільшується. Зараз тут існує понад 160 підприємств. Особливо добрі можливості тут є для готелів, мотелів, ресторанів.

Дуже багата й солідна фірма Мак Кудлох робить передумовою, що кожен зацікавлений повинен сам побачити існуючу на продаж землю, перш ніж йому її продадуть.

Відвідати Лейк Гавасу Сіті зовсім не тяжко. Для цього слід звернутися до української фірми для продажу землі і власності "Тризуб" (Трай-дент Ріел Естейт Ко. Лтд., Торонто, вул. Блур-захід 2196). В її керівника п. М. Івасикова чи п. Н. Ріпецького можна довідатися про можливості безкоштовного лету до Арізони одним з восьми чотиримоторових пасажирських літаків, що належать повітряній лінії Лейк Гавасу Сіті.

Ближче ознайомлення з Лейк Гавасу Сіті з його сухим, теплим підсонням, мальовничими околицями і привабливим майбутнім може бути бажаним і корисним для багатьох з нас.

У всякому разі візита до цієї незвичайної синьозеленої оази серед чорних вулканічних гір і червоної пустелі під бездонним блакитним небом залишає незабутнє враження.

Об'єднання Українських Письменників
"С л о в о"

ДОКІЯ ГУМЕННА ЗОЛОТИЙ ПЛУГ

Роман

У цій цікавій і оригінальній книжці знайде-де зарис актуальних проблем сьогоdnішнього дня на тлі минувшини, у химерному переплетенні сучасної й давноминулої епох.

292 сторін. — Тверда оправа.

Ціна: \$5.00 (ам.)

Замовлення надсилати на адресу:

D. HUMENNA
c/o The Ukrainian Academy of Arts and
Sciences in the U. S., Inc.
206 W. 100th Street, New York, N. Y.
10025, U.S.A.

В. Кур

ЖОВТА НЕБЕЗПЕКА

(Майже трагедія)

Прикрою і непотрібною властивістю телефону є те, що по його дзвінку не завжди вдається розпізнати, наскільки важливим є те, що вам має сказати ваш співбесідник на другому кінці дроту.

Так і цього разу.

Перші кілька фраз з вуст мого дорогого приятеля й сусіда мистця-маляра Н. не давали мені особливих підстав до занепокоєння. У нього все було гаразд: як звичайно хворіла дружина, бешкетували сини-соколи і розпадалось його нове авто. Та дальша його розмова заставила мене трохи насторожитися. Ходило про мою професійну пораду. Хоч, правда, в професійних справах я не такий досвідчений, як, скажімо, мій кум Борис Семенович, але все одно приємно почути, що хтось вважає тебе вартим довір'я.

"Отже, — кажу я впевнено, — викладайте, друже, що вас турбує."

"Та, — чую якийсь ніби охлялий голос, — порадьте щось, бо ж пищить!"

"Як то пищить?" — питаю.

"Ну, якщо не пищить, то гуде, — відказує Н. — Точнісінько так як телеграфні дроти в степу."

"Розумію, — кажу, — а де ж то воно пищить чи гуде?"

"Та в хаті у нас, в одній кімнаті, власне."

"От тобі й на, — думаю, — як то можуть в хаті в когось поміститися телеграфні стовпи? Але, знаючи мистецьку вдачу мого приятеля, в голос цього не кажу. Хто їх розбере цих малярів — може він телеграфний стовп тримає в ідальні для надхнення, а може він вживає його як модель фігури панни Х, бо я чув, що він збирався її малювати."

А Н. не заспокоюється. "Повернулися, — каже, — вчора з ім'янин. Вже й тоді мені здалося, що у нас в ідальні щось ніби гуде. Запитав свою найдорожчу, чи і їй щось подібне вчувається. Та вона розвіяла мої сумніви негайно: — Це у тебе в голові певно гуде від тієї самої. Лягай, чоловіче, проспипшся, завтра все перестане."

Я слухаю, і як личить експерту, багатозначуче мугикаю у відповідних місцях, а в самого в голові: "Ну хто б вже, голубе, скаржився на свою жінку, на милу й симпатичну пані Зіну! От моя б, вибачайте на слові..."

Тут Н., ніби вгадуючи мою думку, раптом:

"Відьомство! Якби я був трохи забобоннішим, то їй же Богу, повірив би, що тут діється справжнє відьомство!"

Тут мені стало якось не по собі.

"Чекайте, — кажу, — друже, з відьмами..."

Та де там! Він все своєї: "Всю ніч, увесь день гуде — так і збожеволіти можна!"

Ну, бачу, тут вже ніякі діагнози по телефону не допоможуть. Тому я скоренько обіцяю Н., що негайно прийду до нього і побачу в чім справа.

Особа, що відчинила мені двері дуже нагаду-

вала господаря. Власне кажучи, коли я добре придивився, то не мав великого сумніву, що це був саме він. Але, праведний Боже, як він виглядав! Його пишна чуприна була розкуйовджена, щоки неголені, бліді, в очах світився якийсь хворобливий вогник.

На порозі ідальні Н. застиг, багатозначуче підніс пальця догори і театральнo прошепотів: "Чуєте?"

Так, я справді чув тихе, але настирливе і неприємне монотонне звучання, що нагадувало гудіння дротів.

"Чуєте? Ну, скажіть, чуєте, чи це мені тільки вчувається," — наглив Н., а сам ще дужче зблід і руки його затремтіли ще дужче.

Щож зробиш, коли тебе вважають експертом, ти не маєш права розчаровувати твоїх, нехай де-що легковірних чи оптимістичних приятелів. Так і я, ствердивши, що Н. не є жертвою галюцинацій, став з глибокодумним виглядом шастати по всіх закутках ідальні, прислухаючись одним вухом до таємничого гудіння, а другим до перераховування всіх фатальних нещасть, які звалилися на бідолашну голову мого приятеля.

Виявляється, що його дружина, чарівна пані Зіна, переконавшись, що загадкове гудіння не є тільки витвором хворобливої уяви її невдахи-чоловіка, стала шукати причини цьому загадковому явищу... серед його знайомих.

"От, водиться з такими типами... Ходять тут різні... Мистці..." Згодом стало ясно, що вона серед всіх інших підозрілих колег п. Н. найбільше грішила на поета З. "А якже, — драматично доводила вона. — Пам'ятаю його останню збірку? Скільки в ній присвят з ініціалами друзини. Непевні люди поети — всього можна сподіватись від них." Від таких слів в уяві мимоволі встають макабричні постаті якихось зловісних бороданів з піднятими ковнірами в темних окулярах і чорних крилатих капелюхах. Ці бородаті обов'язково ходять боком, сякаючись не вживають хусток і увесь свій вільний час (а його в них хоч греблю гати!) проводять у плянуванні різних замахів, революцій чи взагалі державних переворотів.

Пан Н. попробував було боронити Богу духа винного З. перед своєю прекрасною дружиною. "Може, — казав він, — це звичайне собі відьомство або просто чийсь чари. Аджеж, пригадаєш, люба, у вашому селі на твою матір всі казали, що вона відьма?" Та де там! І слухати не хоче. "Це ти сам, — не вгаває вона, — мужик, а я городська!"

Слухав я цю розповідь мого сусіда та й думаю: яка сильна була Римська імперія, а й та розпалася, як же може звичайнісіньке подружжя витримати такі удари долі? Правда, почувши про відьму, не цілком погоджувався з моїм приятелем.

лем, бо, бачите, подібну опінію мені доводилося чути про мою власну тещу. Проте я не сперечався — Україна велика і в ній досить місця для всіх. До того ж і Шекспір писав у одній із своїх комедій, що "Багато є на світі речей, друже Горацио..." і т. д.

Отож сусід мій розповідає, а я все нишпорю по кімнаті, рачкую попід канапами, прикладаю вухо то до підлоги, то до стіни. Гуде та й гуде! І пояснення жодного я придумати не можу.

У розпачі я посилаю господаря до пивниці і прохаю його, щоб він вимикав і вмикав електрику і маніпулював з водою. Мій бідний пан Н. ретельно блимає всіми світлами, шумить водою і для більшого ефекту гатить чимось важким по рурах. А гудіння не припиняється.

Згодом чую тільки як найменший синок п-ва Н. з плачем вилітає з маминої спальні. І справді виглядає ніби завжди така привітна пані Зіна сьогодні не в найкращому настрої. Бідний малий шукає співчуття в батька, але і той реагує на скарги свого улюбленця так, що обережний хлопча вважав за ліпше взагалі зникнути з очей.

"Бачите, що в нас робиться, — розводить руками пан Н., — жінка хвора від цього гудіння, малий теж скаржитися, а старший наш взяв ковзани і забіг з дому."

Правду сказати, й мені самому хочеться вже кудись забігти. Ще б пак, так би мовити, на самісіньких очах іде до загибелі щасливе подружжя моїх приятелів, моя репутація експерта поставлена на карту, а я після кількох годин ретельного і самовідданого обмацування і обслукування стін, підлоги і фортепіано, ще не зробив жодного геніального відкриття.

Знеможений я падаю в крісло. Мій господар, заїкаючись, повторює фразу, в яку він сам не вірить: "Облишмо все це, може воно саме перестане..." Надіючись проти надії, я знову суну голову в найнеймовірніші місця. І щоб ви думали: раптом мені здається, що деморалізуюче гудіння лунає не з стін, не з підлоги, не стелі, телефону, телевізора чи холодильника, а просто з лавки перед фортепіано.

І тут на мене нападає страх: якщо має рацію п. Зіна і у всьому винен З., то коли цьому поетові вистачило спритності прошмуглювати свою пекельну машину до затишного кубельця п-ва Н., то йому напевно вистачить диявольської винахідливості зачепити її так, щоб вона вибухнула від найменшого зворушення.

Коли ж не помиляється господар і все це чаклунство й відьомство, то в цій скрині на ніжках може ховається страшний клубок невідомих рептилій, чи якась марсіянська цикада, що, дожовуючи останні засмалцьовані сторінки безсмертного Черні, зухвало веде свою єдину і страшну як свист кулі ноту.

Я не знаю, що робити, але вже пізно — Н. одним рішучим рухом відкидає віко. Признаюся, що ще ніколи не бачив я його таким відчайдушним. Воістину "Безумству хоробрих складаємо ми пісню".

Перше, що кинулося нам у вічі — це продов-

гаста зелена скринька з коротенькою антеною, а на скринці ляконічний і безапеляційний напис "Walkie-Talkie". З другого боку на скринці видавлено "Made in Japan". Ми повертаємо вимикач, і по кімнаті розливається чудова тиша, а по обличчю мого приятеля вираз нестримної радості і щастя. Та мені не до сміху — в пам'яті виринають пророчі слова німецького імператора Вільгельма II про жовту небезпеку для світу, сказані ще в минулому столітті. Тільки трохи помилявся старий кайзер — не силою зброї, а більш рафінованими методами діє сьогодні загадковий Схід!

Ось бачите, люди добрі, як підступні азіяти мало не знищили гармонійного і зразкового життя панства Н.!

Після моїх надлюдських зусиль я відчуваю реакцію. Тільки красчком вуха чую я згоди мого приятеля про те, котрий з його двох синів викликав ці макабричні події.

Щойно після запропонованої мені вдячним господарем чарки до мене помалу повертається рівновага, а після другої чи третьої я почуваю, що не погано таки врятувати чиєсь щасливе подружжя від неминучої катастрофи, а разом з цим і свою репутацію експерта.

В Українському Видавництві "Смолоскип"
ім. В. Симоненка

вже появилась довгоочікувана книга

ЛІНА КОСТЕНКО

"П О Е З І Ї"

Збірку упорядкував Осип Зінкевич

360 сторінок. Формат великої вісімки. Збірка видана на доброму папері, з напівтвердою обкладинкою і кольоровою обгорткою.

Ціна \$3.75 з пересилкою або рівновартність. Це вперше видано найповніший вибір поезій однієї з найбільш відомих і талановитих в сучасній українській літературі поетес. Збірка появилась без згоди і відома поетеси. В ній багато віршів, які ніколи не були публіковані на Україні.

Збірка поезій Ліни Костенко повинна стати настільною книгою в кожній свідомій українській родині на чужині.

Замовлення проситься слати на адресу:

S M O L O S K Y P

**P. O. Box 6066 — Patterson Station
Baltimore, Md. 21231**

Усі пристрасті добрі, коли ми їх володарі, усі — погані, коли ми їм підкоряємось.

(Ж. Руссо)

Чисте сумління — найкраща подушка.

(Г. Ібсен)

Легко приховувати ненависть, важче — любов, а найважче — байдужість.

(К. Верне)

Анатолій ДРАГОМИРЕЦЬКИЙ

ЛИСТ ДО ЛЮБЛЯНИ

Боснійський селянин Гадзіосманкаракапетанович до недавнього думав, що в нього найдовше прізвище у Югославії... Та зі стану спокою його вивів лист, написаний йому з Любляни Папандовалорокомондуроніколакопуловським.

З газет

А знаєте, вуйку, я б повісився на Вашому прізвищі. Я не знаю, хто Ви, та знаю, що були останнім учнем у школі. Бо у вчителя вилазили очі, коли починав називати вас. І поїли гречки в армії кілька діб усього. Бо вже кінчався бій, поки старший піднімав Вас у контратаку.

Не тому, що пожали мої Ви лаври, що проживете довше на кілька складів, відписую. І не тому, що стара моя почала хизуватися, як дівчина на відданні, щоб стрітися з Вами. А тому, що я повісився б з Вашим прізвищем...

Гадзіосманкаранкапетанович пирскав у кулак. Уявляв фізіономію Папандовалорокомондуроніколакопуловського, поспішаючи на пошту.

Та у всій Боснії не знайшлося конверта, на якому вмістилося б кляте прізвище.

БЕЗГОРБИЙ ВЕРБЛЮД

Верблюди трясли горбами від сміху.

— Звідки взялась ця біла ворона? Невже лише для екзотики зліпив таке Аллах?

А безгорбий верблюд винувато переминався з копита на копито. Не знав, що в нього не було над хребтом надбудов. Тих, заради яких живуть оці, що вміють плювати на тисячі ліктів...

— Звідки взялася ця біла ворона? — Трясли горбами родичі. Стайня Алі-паші не збідніє і без нього...

І подався світ за очі безгорбий верблюд. Ніхто не знав, що вчора він пройшов десять Сахар і горби висмоктала втома.

АФРОДИТА

Мадонно свята, де zostалися ваші руки? Груди чий докохують?

Вам не дають спокою ремісники зухвалі, що хочуть домислити ваш образ. Руки, які стрепнулися б легітно і впали на їх жадання.

Холодна ваша взаємність. Жорстока байдужість. Скільки уже мужчин біля ваших ніг...

Зійдіть на землю, Мадонно!

Задумливо дивитесь у далечинь. Мабуть, іще не прийшов із вічності той, кого руки ваші кохали.

ДОН-КІХОТУ

Кожна людина є трішки Дон-Кіхотом, та найчастіше бувають Дон-Кіхотами люди з полум'яною уявою.

В. Белінський

О бідний ідальго! Вже давно відкинув копита Ваш вірний Росінант. Не має крилами вітряк —

Д. ЗАВЕРТАЙЛО

СЕРПНЕВИЙ ДЕНЬ

З гартованої криці
Косою день дзвенить,
І хлібами пахне.
Зодягнений у сонце й балкить,
Іде-заходить в чисті води,
Їх гріє й голубить.
В погожій небі розвішав
І на вітрі сушить
Білі сорочки.
У щедрім полі поставив
Мідні курені
Для року паляниці
Там готує.
Мережить, тче й гаптує
Барвистий килим літа.
Іде у осінь золоту,
І стеле павутину по степу.

ВЕСНА

Весна
Роздягла її,
Скинұла білий сон:
Вона була гола — одну мить,
В зелені дні одягла її —
Землю.
Весною в жовті ночі
Миє свою лисину
В річці зірок
І виє сичем
Місяць.
Він прийшов,
Витягнув з пазухи ночі сонце,
Натягнув мідні і теплі струни
До пальців верб —
День.
Неба нема — безкрая пісня,
А в пісні він —
Грає на сонцеструнах,
Співає веснянки
З нот душі —
Жайворонок.
Вони стоять вихилясом
Проти довгого вітру —
Він чеше їм коси
Багрянні, несивіючі-юні
— Вербі.

Чікаго

сконав від вашого списа. Зрадила Дульцінея-богиня.

Жебрає десь осиротілий Санчо. Він не збирається помирати. Шукає тебе, ідальго. І стрічає багато нових Дон-Кіхотів, і не знає, до котрого пристати.

**ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ ЗАЛЕГЛУ ПЕРЕДПЛАТУ?
ЯКЩО НІ — ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО !**

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

ОДИНАДЦЯТА КОНФЕРЕНЦІЯ ЦК ОДУМ-У

24 травня 1969 року в Торонто, Канада в домі філії ОДУМ-у Торонто відбулася одинадцята конференція Центрального Комітету ОДУМ-у. Конференцію відкрив голова ЦК ОДУМ-у Юрій Криволап, а молитву прочитав капелян ОДУМ-у Канади отець Дмитро Фотій. В конференції брали участь члени ЦК та ГУ ОДУМ-у США і Канади, ТОП-у, Виховних Рад, редакційної колегії журналу ОДУМ-у "Молода Україна", голови філій та активні члени ОДУМ-у. Присутніми на конференції були: Юрій Криволап, Вадим Вакуловський, Олексій Коновал, Леонід Ліщина, Валя і Петро Родак, Маруся Бойко, Олексій Шевченко, Віктор Педенко, Павло Лимаренко, Іван Павленко, Наталка Байрачна, Василь Григоренко, Іван Данильченко, Борис Яремченко, Віктор Духнай, Михайло Лебединський, от. Микола Дебрин, Ол. Харченко, Володимир Косогор, Петро Бойко, Іван Дубилко, Петро Волиняк, Іван Пишкало, Микола і Алла Гавриш, Г. Звірховська, Н. Наумчук, Віра Семенів, Т. Сендзік, Рая Ліщина, Вадим Коржанівський та інші.

На конференції звітували голова ЦК ОДУМ-у Юрій Криволап і голова ГУ ОДУМ-у Канади Леонід Ліщина, який поінформував, що в Канаді є п'ять філій ОДУМ-у: в Торонто, Монреалі, Лонг Бренчі, Лондоні та Ст. Кетеринс. Філії ОДУМ-у в Ошаві, Гамілтоні й Вінніпезі майже припинили свою діяльність, хоч члени деяких з них завжди приїжджають на виховно-відпочинкові табори ОДУМ-у Канади. За останні роки ОДУМ Канади значно пожвавив свою працю. Велика заслуга в тім керівників мистецьких одиниць Валі Родак в Торонто, Івана Козачка в Монреалі та керівника танцювальної групи М. Балдецького в Лонг Бренчі.

Павло Лимаренко звітував про підготовку і переведення цього

року для активу ОДУМ-у США і Канади ідеологічного семінару в одній з філій ОДУМ-у, однаково віддаленій від усіх філій, тобто десь у Клівеланді, Баффало чи Рочестері. Також була мова про вишкільні табори та курси виховників, які бажано, щоб цього року відбулися в Канаді.

Іван Павленко, реф. юнацтва ЦК ОДУМ-у, інформував про працю Виховних Рад, до складу яких входять заслужені педагоги та працівники з юнацтвом. В Америці при Голозній Виховній Раді діє три комісії: методична, таборова і проблематики. Комісія методична протягом останніх трьох років збрала, підготувала і опрацювала матеріали для "Порадника одумівця". Над подібними матеріалами працювала Виховна Рада в Канаді. Вирішено, що "Порадник одумівця" має вийти спільний для ОДУМ-у Канади й США. Вадим Вакуловський, голова редакційної колегії та скарбник ЦК ОДУМ-у, звітував про працю редколегії та фінансові справи ЦК ОДУМ-у, який щойно перевидав роман підсоветського українського письменника Олеся Лупія "Грань". Його звіт доповнив побажаннями та завданнями довгорічний й виданий редактор "Молодої України" Микола Гавриш. За стан фінансів журналу ОДУМ-у "Молода Україна", що виходить 19-ий рік, звітував адміністратор Михайло Лебединський.

Олексій Коновал, відповідальний редактор одумівських сторінок при газетах, звітував за "Літопис ОДУМ-у" при "Свободі" в США, яких вийшло 23, та "Сторінку Об'єднання Демократичної Української Молоді" при "Українських Вістях" в Німеччині, яких вийшло 102 числа та про можливості і заходи створення ОДУМ-у в Англії, Німеччині, Бельгії, Австралії, Аргентині та інших країнах.

В часі засідань конференції пе-

регляд морального, духового, фізичного та ідеологічного стану ОДУМ-у та молоді взагалі зробили друзі з торонтської філії Віра Семенів, Віктор Духнай, Віктор Педенко та Леонід Ліщина.

В обговоренні звітів та проблем, що стоять перед ОДУМ-ом, який в 1970 році відзначить своє 20-річчя, забирали слово майже всі учасники конференції.

Г. У. ВІДВІДАЛА ЛОНДОНСЬКУ ФІЛІЮ

Члени Головної Управи ОДУМ-у Канади в складі Л. Ліщина, О. Огоновська, Н. Цибенко, Л. Цибенко, Василь Корж і Л. Сотник 4-го травня ц. р. відвідали лондонську філію. Після служби Божої панство Співаки запросили гостей на обід.

Спільні збори Г. У. та філії відрив голова лондонської філії Григорій Яремченко о 2-ій годині по обіді. Всіх присутніх було біля 60 осіб. До президії зборів Г. Яремченко запросив капеляна філії о. М. Дебрин, членів Г. У. з Торонта, голову громади Св. Тройці і голову ТОП Бориса Яремченка, секретаря філії А. Соцан і фінансового референта Л. Кобу. Після молитви голова філії дав звіт з праці ОДУМу в Лондоні, а фінансовий референт окреслила стан каси філії.

Потім члени Г. У. поінформували про їхню працю та працю торонтської філії: О. Огоновська — хор "Молода Україна", Н. Цибенко — ансамбль бандуристів ім. Г. Хоткевича, Л. Цибенко — одумівський базар, Василь Корж — торонтський Юний ОДУМ, Л. Сотник — спорт і танцювальна група "Веснянка", Л. Ліщина — курс виховників, XI Конференція ЦК ОДУМу 24-25 травня в Торонто та запланована зустріч ОДУМу США і Канади в Чикаго 30 серпня — 1 вересня цього року.

По звітах і інформаціях були запити і дискусії.

Як і завжди, лондонська філія чудово влаштувала зустріч з членами ГУ та запросила всіх членів торонтської філії на спільний пікнік цього літа в Лондоні.

Одумівська танцювальна група "Веснянка" з своїм керівником Миколою Балдецьким, яка виступала у концертній частині на "Полтавському вечорі".

НОВА УПРАВА ФІЛІЇ ОДУМ-У В СИРАКЮЗАХ

28 березня 1969 р. в залі української православної церкви відбулися загальні збори філії ОДУМ-у в Сиракюзах. Після звітів уступаючої управи, дискусії та ухвалення абсолютної вибрано нову управу філії в такій складі: Анатолій Омелян — голова, Ярослав Горбанчук — заступник, Галля Тименко і Люда Хом'як — секретарі, Женья Черевко — скарбник, Петро Тимченко — культосвітній реф., Віктор Криворучко — спортивний реф., Микола Сененко і Володимир Орендаренко — заступники спортивного реф.

До контрольної комісії вибрано Леоніда Ємця (голова), Раю Кравець і Володимира Сененка.

В ПОШАНІ ДО МАТЕРІ

11-го травня 1969 року в залі Української Православної Церкви Св. Вознесіння м. Ньюарк, Н. Дж. Рідна Школа при парафії, церковний хор та молодьча організація Ю. ОДУМ-у влаштували СВЯТО МАТЕРІ.

За щедро накритими столами засіло понад сто осіб наших парафіян.

От. Прот. Д-р С. Гаюк, на запрошення голови батьківського комітету Рідної Школи п. Г. Омелянчика, — прочитав коротку, але змістовну доповідь про значення матері в родині і суспільстві, а особливо матері-християнки.

"Християнські матері, — сказав от. настоятель, — виховали безконечне число великих і корисних для суспільства людей, імена яких ми згадуємо майже щодня, але імена матерів, які дали суспільству цих людей, залишаються часто невідомі, немов в тіні." Доповідач підкреслив великий пієтет до матері в українському народі, в творчості наших письменників і поетів, а особливо в творчості нашого генія Т. Шевченка.

Доповідь о. д-ра С. Гаюка присутні нагородили гучними оплесками.

Зворушливим було, коли учні Рідної Школи піднесли своєму душпастирю торта, з нагоди його іменин, а присутні проспівали многоліття.

В художній частині виступали: шкільний хор під керівництвом вчительки Рідної Школи М. Черевти, який проспівав кілька пісень: "Рушничок", "Ой, під виш-

нею, під черешнею", "Прощай сад мій зелененький" та інші. Учениця Рідної школи Тоня Самчук, вперше в своєму житті прилюдно проспівала сольо "Ой, казала мені мати..." Акомпонував їй на піано учень Рідної Школи І. Черевта. В. Філімончук прочитав привіт матері, а О. і Ів. Черевта проречитували вірш "Мамі". Мелодекламації "Ой, під вишнею, під черешнею" та "Тей, люди їдуть..." гарно виконали В. Гладун і Н. Шкварко та О. Сенча і М. Омелянчик. Вірш Т. Шевченка, присвячений матері, продекламувала Н. Павленко.

На закінчення була забава, на якій відзначився своєю грою на акордіоні Каневський Петро, акомпонував йому на піано Ів. Черевта.

До всього цього слід додати, що готували і подавали страви на столи, мили посуду та прибирали виключно самі чоловіки. Жінки-матері були цілковито звільнені від будь-яких господарчих чи кухонних справ. І це чи не єдиний день в році, коли жінки могли відпочити в колі своїх друзів і відчутти, що цей день справді присвячений їм.

К. Степовий

ХРОНІКА

Виклади української літератури в Торонтському університеті

Департамент слов'янських мов і літератур на факультеті "Артс енд Саєнс" Торонтського університету вводить восени 1969 р. поширену програму курсів української, чеської і словацької, польської і сербо-хорватської мов і літератур. Ці предмети визнані кредитованими.

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Ноксвіл. Тут 11 лютого ц. р. відбувся концерт Симфонічної оркестри, в якому відзначився український скрипаль Петро М. Городиський.

Петро Городиський є членом учительського об'єднання музичного відділу в Юніверситі оф Тенесі і директором класу скрипки. Він є постійним членом симфонічної оркестри в Ноксвіл, де став концертмайстром на сезон 1968-69 р.

ЩИРЕ ВІШАНУВАННЯ

У неділю 27-го квітня ц. р. приятелі В. П. Сойка зробили милу несподіванку в день його народження і 50 річчя.

В. Сойко в Монреалі (Канада) знаний, як активний і відданий працівник на громадській і церковній ниві, як і його вельмишановна дружина Антоніна Василівна. Працював він і серед молоді, зокрема серед одумівців, тепер він є головою молодечого хору "Молода Україна".

За доброю і смачною вечерею було складено багато привітів та обдаровано ювілята дарунками та проспівано сердечне "Многая літа". Весело і з гумором пройшов цей приємний вечір.

Не забули і про свою пресу. На заклик проф. А. Степового, збірщик А. Білоцерківський зібрав 40.00 дол. Із них 20.00 дол. на "Молоду Україну", а другі 20.00 дол. на "Укр. Вісті" (Новий Ульм). Склали на пресфонд слідуючі особи: В. Сойко 12.00, Ф. Цехмістро 5.00, А. Білоцерківський 5.00, І. Передерій 5.00, А. Степовий 2.00, М. Жовтоніжко 2.00, І. Козачок 2.00, І. Михайлов-

ський 3.00, І. Гайчук 2.00, В. Мельник 2.00.

В. П. Сойці бажаємо багато літ, здоров'я і щастя, а жертводавцям щире спасибі.

А. С.

ВІДЗНАЧЕННЯ 50-ЛІТТЯ

В суботу вечером, 26. 4. 1969 родина й друзі, заходами пань О. Співак і Л. Койляк, вшанували гарною несподіванкою-приняттям у параф. залі Укр. Православної Церкви в Лондоні, Онт. одного з членів цієї громади — п. Івана Винничука з нагоди 50-ліття його народження.

Присутні своїм числом, багатоміттям і побажанням засвідчили загальну пошану до ювілята, на яку він своєю діяльністю заслуговує. У своїй особистій скромності п. І. Винничук може бути прикладом під кожним оглядом: вірцевий муж і батько родини, жертвенний і працьовитий громадянин та свідомий син свого народу. В цьому дусі вітали його промовці (о. М. Дебрин — настоятель, п. Б. Яремченко — від громади, п-ні Г. Володченко — від жіноцтва).

Вечір проходив у поважному, але й веселому настрою, який ділили всі присутні, а особливо — дружина ювілята п-ні Ольга й дочка Маруся, членка місцевого ОДУМУ.

В міжчасі, п-ні О. Співак, яка провадила вечером, вручила ювілятові як дарунок від усіх присутніх 4-том. Кобзар і картину. Пан І. Винничук, зворушений милою несподіванкою, дякував всім за дружнє відношення до нього, яке підносить його на дусі для дальшої праці серед рідного громадянства.

З призначених на рідну пресу грошей приділено 10.00 дол. на "Молоду Україну".

Жертводавцям — щира подяка, а ювілятові, І. Винничукові — многих літ!

БАТЬКИ!

МАТЕРІ!

Чи Ви вписали своїх дітей до
ОДУМ-у?

Якщо ні, впишіть їх негайно!

З ПОПРАВИН НА ПРЕСУ

В неділю 18-го травня 1969 р. в домі п-ва Кузьми й Анастасії Панасейко в Лондоні, Онт. відбулися традиційні поправини весілля їхнього сина Миколи, який в суботу 17. 5. 69 р. повінчався в місцевій українській православній церкві з панною Джуліт Сміт.

Численні гості й приятелі господарів проводили поправини в дусі рідної традиції за звичаями весільного побуту. Родина К. і А. Панасейки — це добрі й працьовиті члени згаданої громади, які з чималими початковими труднощами створили умовини родинного життя в новій батьківщині, та уможливили виховання своїх двох дітей: дочки Ніни (учительки, одруженої з п. Зеленим), та оце сина, весільного молодого Миколи.

Як звичайно весілля й поправини були доброю нагодою для зустрічей по цілому континенті розсіяних земляків і друзів скитальщини. Рідна традиція й спогади пережитого піднесли всіх на дусі й відсвіжили свідомість своєї національної єдності. Тому-то й не забуто при цим наші загальні потреби й переведено грошову збірку на рідну пресу, з якої \$6.00 призначено на "Молоду Україну".

Жертводавцям щира подяка, а батькам і молодятам многих літ.

ШЛЯХЕТНИЙ ВІДГУК

В суботу 17-го травня 1969 р. в катедрі св. Володимира в Торонто відбулося вінчання молодого одумівця Олександра Тимошенка і Лесі Мігус, члена танцювальної групи "Калина" в Торонто.

На другий день по весіллю, на поправинах в приміщенні п. Тимошенка весільні свашки Марія Ющенко та Ольга Данилюк перевели серед гостей збірку на пресовий фонд журналу "Молода Україна". Зібрано 20 доларів.

Всім жертводавцям сердечне спасибі а молодятам Лесі й Олександрові бажаємо щасливих і довгих літ.

Леся й Олександр Тимошенко

НАВКОЛО СВІТУ

Гори в океанах

Американське дослідне судно "Океанограф" виявило в південних районах Тихого океану 25 невідомих досі підводних гір заввишки до 3000 метрів. Відкрито також великий розлом морського дна, що тягнеться з півночі на південь.

Феномен скорпіона

Сучасні скорпіони, мабуть, найзагадковіші істоти серед павукоподібних. Вони нічим не відрізняються від своїх далеких пращурів, що жили 300-400 мільйонів років тому, і пречудово почуваються без їжі по півроку і більше. А недавно наукові працівники Національного музею природознавства (Франція), досліджуючи африканських скорпіонів, піддали їх дуже сильному радіо-активному опромінюванню. Виявилося, що скорпіон, діставши дозу у 80 тисяч рентгенів, не тільки не гине, а навіть зберігає здатність розмножуватися. Від дози у 100 тисяч рентгенів загинуло лише 25% скорпіонів. Як відомо, для людини смертельна доза — це 600-800 рентгенів, для птахів — 3 тисячі. На думку вче-

них, "феномен скорпіона" пояснюється захистними властивостями його панцира.

Хвилі кризь сито

У багатьох портах Канади почали будувати хвилерізи, зовнішня стіна яких має численні круглі отвори. Хвиля, що вдарає об таку стіну-сито, розбивається на численні окремі струмені і втрачає при цьому певну частину своєї енергії. "Вихлюпуючись назад у море кризь ті самі отвори, вона зустрічає нові атакуючі хвилі і послаблює силу їх удару.

Друкарська машинка для сліпих

Як відомо, сліпі читають книжки, на друковані спеціальним шрифтом Брайля. Літери цього шрифту складаються із системи круглих отворів, за розташуванням яких людина впізнає літери. Але друкарська машинка, яка б видрукувала шрифт Брайля, досі не було. Нещодавно міжнародна спілка конторських машин у Нью-Йорку випустила першу електричну друкарську машинку для сліпих. Тепер вони можуть листуватися писати різні папери без сторонньої допомоги.

ЛІДА ЧЕМЕРИС

королева ювілейного "Полтавського вечора" 1969 року. Вона активна і зразкова одумівка, належить до одумівського хоругви в Торонто "Молода Україна" та до танцювальної групи "Веснянка".

ПРЕС ФОНД

Плевако П., Париж, Франція	\$1.00
Ромас Ірина, Ла Саль Канада	1.00
Ленко Люся, Монтреал, Канада	1.00
Ганіна Марія, Філяд., США	2.00
Максимлюк А., Торонто, Канада	1.00
Нечай Віра, Монтреал, Канада	2.00
Філенко Андрій, Сейнт Кетеринс, Канада	1.00
Берегулька А., Бостон, США	1.00
Рибалка Константин, Мейс Лендінг, США	3.00
Філія ОДУМ-у Лондон, Канада	25.00
Concrete Forming London, Ltd., London, Canada	50.00
N. — J. Spivak Ltd., London, Canada	50.00
Гурський А. Торонто, Канада	1.80
Кусий Іван, Сейнт Кетринс, Канада	1.00
Міршук Данило, Волд Лейк, США	3.00
Осійчук Іван, Мортон Гров, США	10.00
Великий Іван, Чикаго, США	3.00
Сидорець Гр. Трентон, США	1.00
Голинський М., Едмонтон, Канада	1.00
Гурський П., Філяд., США	2.00
Матвієнко Т., Торонто, Канада	2.00
Філія ОДУМ-у Рочестер, США	25.00
Філія ОДУМ-у Сомерсет, США	20.00
Степаненко Юрій Південний Ветнам	5.00
Кратер Тамара, Гілсайд, США	1.00
Корсунь Федір і Ольга	5.00

Передплатників приєднали:

Іван Івахненко	8
Віктор Дем'яненко	2

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Проф. В. Чапленко, Нью-Йорк
Дякуємо за добре слово. Побажання Ваші є й нашими. На жаль, свіжих оригінальних матеріалів не так багато.

п. І. Праско, Філадельфія

Це коректорський недогляд — в оригіналі дата правильна. Дякуємо за увагу.

У хаті кожного одумівця повинен бути журнал

"МОЛОДА УКРАЇНА"

З ІСТОРІЇ

ЗАГАДКИ НОВОГО СВІТУ

Що це?

Починаючи з кінця минулого століття, тропічні нетрі Центральної та Південної Америки вражають світ, відкриваючи перед здивованим дослідником то величні палаци й храми, то стіни, помережані складними рельєфами та ієрогліфами, то геометрично правильні лінії перехрещених шляхів-шосе, що нікуди не ведуть, то гігантські скульптури, де гра природи поєднується з тонким художнім чуттям людини-майстра...

Не менш інтригують загадки, що раз у раз постають перед ученими й на північному континенті Америки: то великий горб у вигляді фігури слона, на якому стояло в глибині прерій індіанське село, то мідні знаряддя, знайдені разом з кістками вимерлих тварин, які, на думку вчених, жили не менш як шість тисяч років тому, то руїни норвезьких вікінгів 10 ст., що збереглися в руїнах старовинної башти.

Клади китайських монет, римська статуетка, скульптури Будди, зображення левів, індійських слонів, гігантських броненосців (сліптонотів) або малюнки плезіозаврів — хижих водоплавних ящерів, вимерлих мільйони років тому, фінікійські написи, вузлове письмо та ієрогліфи, рукописи майя і кечуа.

Що це? Сліди найдавніших у світі культур, рештки зниклої в безодні Атлантиди чи може... сліди пришельців з космосу?

Тривалий час питаннями історії Америки займалися тільки дилетанти і найрізноманітніші фантасти — від окультистів і теософів до затятих атлантологів, серед яких були й серйозні вчені. А для справжньої науки джерелом досліджень служили або записки супутників Колумба та Конкістадорів, що завоювали Америку і зруйнували її великі культури, або неточні переклади священних та історичних книг і переказів центрально-американських індіанців, зроблені католицькими місіонерами.

Звідки прийшли предки?

Зараз стародавня історія американського материка в загальних рисах розшифрована. Як же вона розвивалась?

Найдавніші сліди перебування людини в Америці виявлені на південному заході США, в штаті Каліфорнія: вік стоянок тут (встановлений радіоактивним способом) — не менше 37 тисяч років. У США ж знайдено й скелети людей сучасного типу до 20 тисяч років давністю.

В Центральній Америці вік поселень людини визначено в 20-25 тисяч років, на плоскогір'ях Андів, у Перу та Чилі — в 12-15 тисяч років, в Аргентині — у 8-10 тисяч років.

Таким чином, заселення Америки начебто йшло послідовно з півночі на південь по суходолу і лише тоді, коли індіанці навчилися будувати плоті і човни, були заселені й острови.

Але звідки прийшли їхні предки?

Антропологічно індіанці належать до великої монгольської раси. Останків давніх людей типу неандертальців і взагалі будь-яких предків людини в Америці не знайшли, окрім фальсифікованих знахідок. Наприклад, в 20-их рр. з'явилося сенсаційне повідомлення, що в Америці знайдено зуб людиноподібної мавпи — гесперопітека, від якої нібито походить людина. Потім виявилося, що зуб гесперопітека належить... свині!

Відомий американіст Ібарра Гроссо намагався довести, що Америка була заселена неандертальцями, які в процесі еволюції й дали індіанський тип сучасної людини. Але ці спроби виявились невдалими, бо примітивні кам'яні знаряддя, що на них посилався Ібарра Гроссо, в багатьох місцях було виявлено разом із рештками тканин і глиняного посуду, тобто вони належали давнім індіанцям. Таким чином, все свідчить за те, що люди прийшли в Америку із східної Азії, і на це зараз пристало більшість дослідників.

Якими ж шляхами вони прийшли?

Три точки зору

Більшість учених, виходячи з давності знахідок, вважає, що близько 40 чи 50 тисяч років тому (під час нетривалого відступу льодовиків останнього зледеніння) азіатські переселенці перейшли з Азії в Америку по суходолу, що був тоді на місці Берингової протоки і моря. Їх було небагато — нечисленне плем'я чи великий рід в кількості сот чоловік. Тільки за таких умов могло статися, що в корінних індіанських племенах Північної Америки, що не змішувалися з неграми чи білими, є лише дві групи крові — перша і друга.

Шукаючи кращі місця для поселення, поступово зростаючи чисельно, вони через двадцять-тридцять тисяч років досягли району Панамського перешийка. Але тільки згодом, ще через десять тисяч років невеликій групі кровно споріднених палеоіндіанців удалося подолати Панамський перешийок, джунглі Венесуели і потрапити на плоскогір'я Андів, — адже навіть у наші дні цей сухопутний перехід займає від 4 до 8 місяців!

У Південну Америку прийшла зовсім незначна група родичів, — про це свідчить і те, що в південноамериканських індіанців взагалі є лише одна група крові — перша!

Усе це начебто закономірно і підтверджується фактичним матеріалом, але... у південноамериканських індіанців, крім того, в складі крові є такий компонент, якого зовсім немає в монголоїдів; деякі племена Південної Америки, зокрема вогнеземельці, антропологічно належать не до монголоїдів, а скоріше до австралоїдів, так само як і народи островів Тихого океану, окремі племена Індонезії, аяни Японії та інші.

Більш того, в Бразилії та Аргентині знайдено багато скелетних останків цілої раси австралоїдного типу, так званої раси Лагов-Санта. Звідси й друга точка зору: Америку заселяли австралоїдно-полінезійські племена, через Тихий океан (від острова до острова) чи навіть через Антарктиду — адже шість тисяч років тому її береги були вільні від криги! Треті дотримуються компромісної думки. Америку

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

заселяли і з півночі — через Берінгову протоку, і з заходу — через Тихий океан, і з півдня — через Нову Зеландію і Антарктиду.

Якщо вважати, спираючись на деякі фактичні дані, що населення південно-східної Азії (де пра-батьківщина австралоїдів), стало виходити в море близько 8—10 тисяч років тому, тобто на 3-5 тисяч років раніше, ніж в Європі, то слід зупинитись поки що на такому: близько 40-50 тисяч років тому давні монголоїди через Берінгов суходіл прийшли на Аляску, а звідти дійшли аж до Перу й Чилі. Через тропічні ліси Амазонки вони не змогли пробратись у Бразилію та Аргентину й пішли в гори. Австралоїди ж, заселивши Австралію близько 10-12 тисяч років тому, потім перебрались поступово на острови Океанії. Випадково в невеликій кількості вони потрапили на південний край Америки, де й поселились. Зустріч і злиття цих двох груп і поклали початок південноамериканським племенам.

Секрет в ізолюваності

Потім розвиток як самої людини, так і її культури йшов звичайним шляхом, хоч і дуже уповільненими темпами. Можливо, що в цьому була винна ізоляція, в якій багато тисячоліть перебували народи Америки, — ізоляція не тільки від усіх інших континентів, а й між окремими племенами. Недарма ж в Америці є безліч мов і діалектів, зв'язки яких між собою та мовами інших народів досі не встановлені.

Палеолітична культура оббитих і віджимних каменів змінилась неолітичною культурою шліфованих каменів, як і в ін-

ших народів будівельне мистецтво пройшло стадію циклопічних споруд, з'явилася кераміка, ткацтво (вірніше, плетіння тканин), виникла астрономія.

Але метал почали застосовувати пізно, дуже пізно — лише за три тисячі років до наших днів (у Старому Світі — за 4-3 тисячоліття до н. е.). До приходу європейців металевий вік так і не настав — очевидно тому, що в центрах розвитку культур не виявилось руд, які можна було б обробляти існуючими примітивними способами.

Оскільки розвиток американських культур ішов ізолювано, то в Америці виникла своєрідна система переліку і запису чисел хоч як і скрізь письменність виникла з піктографічних малюнків у вигляді оригінальних ієрогліфів. Проте друга система "запису" — вузлове "письмо" (що складалося з в'язки різноколірних ниток, на яких у певному порядку робили вузли) — квіпу — ніскільки не оригінальне: воно існувало в Китаї в дописемний час, і європейці застали його ще на островах Східної Полінезії.

Вигадки... і загадки

Чого тільки не читали дилетанти в записях, що належать народам Центральної Америки та Індів! Тут були й описи загибелі материка з десятками мільйонів жителів, і двадцять доріг, що протяглись через море, якими люди рятувались на тринадцяти човнах, і літопис, початок якого начебто було датовано серединою XII тисячоліття до н. е. і навіть... венеріянський календар!

Деякі з писемних пам'яток, у тому числі й історичний та мітологічний епос народності майя "Пополь-Вух", було розшифровано радянськими лінгвістами й математиками за допомогою електронно-обчислювальних машин. Виявилось, що ні про які катастрофи в них немає й мови. В "Пополь-Вух" (переклад Кнорозова) викладається концепція майя про походження людини (дуже схожа на південнокитайські мітологічні уявлення) і наведені історичні перекази, де між іншим говориться про три-

валі блукання предків майя в холодних місцях, поки вони не прийшли на свою нову батьківщину; про переселення 13 племен з північного сходу Мексики в район Гватемали під проводом 20 сімей (це замість "20 доріг через море і 13 човнів"). Інші рукописи — найдокладніший кодекс поведінки, порядку жертвоприношення тощо. І нічого такого, що дало б можливість зробити висновок щодо Атлантиди і т. п.

Зображення левів, слонів, гігантських броненосців тощо також пояснюється дуже просто: всі ці тварини вимерли в Америці лише 2,5-3 тисячі років тому.

Так зникають усі фантастичні "проблеми" Америки. Але залишаються реальні загадки. Всі вони стосуються доколумбових зв'язків Америки з Старим Світом. Багато що вказує на такі зв'язки: скульптури періоду олмеків в Мексиці (5 ст. до н. е. — 1 ст. н. е.), схожі на китайських будд і божків японського пантеону, скульптурні гігантські голови, схожі на монгольських воїнів, зображення ікластих демонів, надривовижу подібних до зображень демонів у цейлонських масках, висічені із скель морські видри, що живуть тільки біля північно-східних берегів Азії, клади китайських монет з 4 ст. до н. е. і до 16 ст. н. е. та багато іншого. Ці загадки чекають розв'язання, і, мабуть, мають рацію ті, хто твердить, що Колумб був не першим жителем Старого Світу, який досяг Америки.

Ю. Решетов

"Знання та праця", 1963

Ч и т а й т е! Передплачуйте!

П о ш и р ю й т е!

"М О Л О Д У У К Р А І Н У"

ВІКТОРИНА УКРАЇНОЗНАВСТВА

Товариство Одумівських Приятелів запрошує українську молодь взяти участь у вікторині українознавства.

Умови вікторини

- а) Вікторина розрахована на учнів курсів українознавства та студентів.
- б) Хто дасть найточніші та вичерпні відповіді на запитання отримає нагороди.
- в) Листи з позначкою вікторина, надсилати на адресу "Молодої України".
- г) Останній термін надсилання відповідей — 30 вересня 1969 р. (враховується дата на поштовому штепелі листів).

Нагороди

Перша: 50 дол.

Друга: 20 дол.

Третя: 10 дол.

10 заохочуючих нагород: Річна передплата "Молодої України".

ЗАПИТАННЯ ВІКТОРИНИ

1. По яких височинах, низинах та горах проходить кордон України та з якими державами вона межує?
2. Назвіть найголовніші центри транспортного машинобудування України.
3. Скільки вищих учбових закладів має Україна? Назвіть найстарший та наймолодший університети.
4. Назвіть найвизначнішого українського кінорежисера та головні його твори.
5. Назвіть архітектурні пам'ятки, що пов'язані з такими іменами: а) І. Григорович-Барський, б) І. Шедель, в) П. Римлянин, г) Б. Меретин.
6. Назвіть гідроелектростанції дніпрового каскаду.
7. Скільки професійних театрів має Україна? Назвіть усі театри опери та балету.
8. Назвіть 6 спортсменів України, які нагороджені золотими медалями на Олімпійських іграх.
9. Назвіть два твори О. Гончара і подайте їхню тему.
10. Назвіть 10 літературних творів та їх авторів, що були екранізовані українськими кіно-студіями.

**
*

Наслідки вікторини будуть оголошені у листопадовому числі "Молодої України".

Відповіді на ці питання можна знайти в українських книжках, підручниках та періодичній пресі.

За дальшими інформаціями у цій справі слідкуйте за наступними числами "Молодої України".

Товариство Одумівських Приятелів

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС

Український Літературний Фонд ім. І. Франка в Чикаго отримав проголошує третій з черги Конкурс на найкращі українські літературні твори, що появились друком у 1967, 1968, 1969 роках. Висота нагород:

Перша нагорода: 1.200 дол.

Друга нагорода: 800 дол.

Третя нагорода: 400 дол.

Роздача нагород, на підставі рішення Літературного Жюрі, якого склад буде поданий пізніше, відбудеться в грудні 1970 р. у Чикаго під час Академії — Вечора Української Літератури.

Автори, що хотіли б взяти участь у цьому літературному конкурсі, повинні надіслати сім примірників своїх творів для членів Жюрі до дня 1-го лютого 1970 р. на нижче подану адресу.

За Правління Українського Літературного Фонду
ім. Івана Франка в Чикаго

Рома Турянська
секретар

Адам Антонович
голова

UKRAINIAN LITERARY FUND
2351 W. Chicago Ave.
Chicago, Illinois 60622 — USA.

МОРСЬКИЙ КУРОРТ "VILLA MARIA"

Бажаючих приємно провести вакації, набратись сили і зміцнити здоров'я морським купанням, повідомляємо, що
ВИНАЙМАЄМО ПОМЕШКАННЯ

з усіма вигодами (окремі кухні і лазнички) або окремі кімнати. Для бажаючих провадимо кухню із смачними домашніми стравами.

Віддасть до берега лише півтора бльока.

Ціни помірковані. ● Мова українська.

По резервацію і докладніші інформації звертатись:

M. HANIN

209 E. Crocus Road, Wildwood Crest,
New Jersey, 08260, U.S.A.

Te.: 522-9005

ГОДИННИК БЕЗ СТІЛОК

Інженер Патарчі в Італії винайшов електричного годинника без циферблату і стрілок. При натисканні на кнопку, приймний жіночий голос називає точний час. Годинник протиударний, не боїться води. Розміром і зовнішнім виглядом він не відрізняється від звичайного наручного годинника. Живиться від батарейки, її енергії вистачає на 5 років.

3 НОВИХ ВИДАНЬ

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

Крилаті — журнал для юнацтва ч. 2 лютий ч. 3 березень 1969 р. Рік VII. Видає Управа СУМ. Редагує колегія. Торонто, Канада.

Рідна Школа — бюлетень Шкільної Ради УККА, ч. 7 (24), січень 1969 р. Рік VI. Видає Шкільна Рада УККА, Нью-Йорк, США.

Енциклопедія Українознавства. Словникова частина 23. Наукове Товариство ім. Шевченка. Головний редактор проф. д-р В. Кубійович. Видавництво "Молоде Життя". Мюнхен. Німеччина.

Вісті з Сарселю — неперіодичний бюлетень Акції — С, ч. 10 грудень 1968 р. Наукове Товариство м. Шевченка в Європі. Париж-Мюнхен.

Бюлетень Українського Інформативного Бюро. Ч. 4/218, листопад 1968 р. Мюнхен, Німеччина.

Наше Життя — місячник, ч. 1 січень і ч. 2 лютий 1969. Р. XXVI. Видає Союз Українок Америки, Філадельфія США.

Евангельський Ранок — український християнський місячник, ч. 1028-1029, листопад-грудень 1968. Детройт, США.

Екран — ілюстрований український журнал для молоді і старших. Рік VIII, ч. 41-42, вересень-грудень 1968. Чикаго, США.

Світло — український католицький місячник. Рік XXXII, ч. 2 лютий і ч. 3 березень 1969 р. Видають оо. Василяни. Торонто, Канада.

Християнський Вісник — орган Українського Євангельського Баптистського Об'єднання Канади. Рік XXVIII, ч. 1, січень-лютий 1969. Вінніпег, Канада.

Календар "Світла" на 1969 рік. В-во ОО. Василян, Торонто, Канада.

Пластовий Шлях — орган пластової думки, ч. 3-4 (18-19) липень-грудень 1968. Торонто, Канада.

Бюлетень Комітету Українців Канади, ч. 11-12, листопад-грудень 1968. Вінніпег, Канада.

Сумківець — кварталник Союзу Української Молоді Канади. Рік III, ч. 1 (9), січень 1969. Торонто, Канада.

Українське Православне Слово — орган Української Православної Церкви в США. Рік XX, ч. 2, лютий 1969. США.

Евангельська Правда — Січень-лютий 1969 р. Редагує комітет. Видає М. Фесенко. Торонто, Канада.

Юнак — журнал пластового юнацтва. Рік VII, ч. 1 (67), січень і ч. 2 лютий 1969. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія, США.

Дороговказ — орган вояцької думки і чину, ч. 22 (41), жовтень-грудень 1968. Видає Генеральна Управа Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. Торонто, Канада.

Світання — кварталник поезії, літератури, мистецтва, ідеології та філософії. Ч. 5 (11), 1969. Видає Редакційна Колегія. Торонто, Канада.

Життя і Школа — орган українського вчителства та батьків у вільному світі. Двомісячник. ч. 1 (121), січень-лютий 1969. Рік XV. США.

Волосожар — український літературно-мистецький журнал, ч. 8, січень 1968. Редагує колегія, США.

1. 6. 1630 "Тарасова ніч", розгром поляків.
1. 6. 1933 День пам'яті замучених голодом 1933 року.
2. 6. 1936 † письменник Андрій Чайківський.
3. 6. 1863 Народився д-р Євген Петрушевич, президент і диктатор Західної Української Народної Республіки.
5. 6. 1648 Богдан Хмельницький розбив під Корсунем польське військо.
5. 6. 1708 Договір гетьмана Івана Мазепи з шведським королем Карлом XII про спільну війну з Московщиною.
6. 6. 1224 Битва українського княжого війська з татарами над річкою Калкою.
6. 6. 1927 † П. Д. Демущий, український музика-етнограф.
7. 6. 1843 † поет Маркіян Шашкевич.
8. 6. 1652 Перемога Богдана Хмельницького над поляками під Батогом.
9. 6. 1898 † поет Яків Щоголів.
10. 6. 1917 Перший Всеукраїнський Селянський З'їзд у Києві.
11. 6. 1931 † історик і політик В. Липинський.
14. 6. 1891 Народився Євген Коновалець, Нач. Командант УВО і перший голова провладу Українських Націоналістів.
15. 6. 1775 Друге руйнування Січі Запорізької.
15. 6. 1944 Німці закатували О. Ольжича (Олега Кандибу), заступника голови ПУН, вченого і поета.
18. 6. 1569 Люблинська Унія.
18. 6. 1709 Перше руйнування Січі Запорізької москалями.
20. 6. 1895 † Михайло Драгоманів.
20. 6. 1768 Залізник і Гонта здобули Умань.
20. 6. 1920 † графік Юрій Нарбут.
20. 6. 1948 В Авсбургу створено Українську Національну Раду.
22. 6. 1929 † Євген Чикаленко.
22. 6. 1941 Початок советсько-німецької війни.
23. 6. 1917 Перший Універсал Української Центральної Ради в Києві.
25. 6. 1205 В бою з поляками під Завихвостом згинув князь Роман Галицький.
29. 6. 1849 Народилася письменниця Олена Пчілка.
29. 6. 1918 † Хведір Вовк, світової слави вчений антрополог.
29. 6. 1933 † генерал Мирон Тарнавський, Начальний Вождь УГА.

Український Православний Календар на 1969 рік. Річник дев'ятнадцятий. Видання Української Православної Церкви в США.

Д-р Олександр Фединський — Бібліографічний покажчик української преси поза межами України за 1967 р. Український Музей-архів у Клівленді. Ч. 12, 1968. Клівленд, Огайо, США.

Лемківський Календар на 1969 рік. Зредагував Юліан Бескид. Обкладинка роботи арт. М. Левицького. Видання Організації Оборони Лемківщини. Торонто — Пассейк, Н. Дж., США.

Ціна 50 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:
MOLODA UKRAINA
Administration
P. O. Box 416
WILLOWDALE, ONT., CANADA

**ПЕРША УКРАЇНСЬКА
ОПАЛОВА ФІРМА
FUTURE FUEL OIL
LTD.**

& Service Station

**945 BLOOR STREET WEST
Toronto — Ontario**

**24-ГОДИННА СОЛІДНА
І СКОРА ОБСЛУГА!**

**Чищення і направа форнесів
безплатна.**

**Скористайте з доброї нагоди
і замовляйте оливу в нас.**

**Наші телефони:
Tel. Office: LE 6-3551**

Tel. Night: RO 2-9494

**ROCHESTER
FURNITURE
CO. LTD.**

WAREHOUSE STORE

Беликий вибір хатніх меблів:

вітальень, спальень, їдальень,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телеві-
зори, радіо.

423 College Street

Toronto. Ontario

Telephone: EM 4-1434

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- платить за ощадності від 5% до 8%
- уділяє високі, дешеві і на догідні сплати позички
- асекурує ощадності до \$2,000, а позички до \$10,000.
- щоденне і вечірне урядування.
- особисті чеки, довірочні поради, звичлива обслуга, особисто чи поштою.
- модерні і вигідні приміщення.
- 17 літ на послугах рідного народу.

**ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ,
ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ
В КРЕДИТОВОМУ СОЮЗІ!**

**при 406 Бетурст вулиці,
Торонто 2Б, Онтаріо
Тел.: ЕМ 3-3994**

ЧЕРНІГІВСЬКІ ПЕЧЕРИ

В Чернігові багато стародавніх пам'ятників варті уваги. Останніми часами відкрито там мало-відомі тепер печери, про які згадує літописець Нестор (XI-XII стол.).

В середині гори Волдин в XI ст. вибудовано подиву гідні три підземні церкви, гробницю і келії для монахів. Найбільша церква кругла і завершує її баня заввишки 7, 8 м. Крім вівтаря є в ній місце для хоругви, а вхід оздоблений гарними білими колонами. Все це зробили в глинисто-льосовому ґрунті стародавні вправні майстри.

Інші церкви менші, різні формою і розміром. Вони дуже гарні, оздоблені орнаментами і фресками.

Чернігівські печери добре збереглися. Вже розпочато реставрацію їх, направляють невеликі обвали, проводять електричне освітлення.

**УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ
ALASKA Fuel Ltd.**

425 Jane Street

Toronto 9, Ontario

**24-годинна скоро і солідна
обслуга!**

**Чищення і направа форнесів
безплатна.**

Телефонуйте вдень і вночі

на телефон: 766-3040

ОБСЛУГА ГАРАНТОВАНА!

Майже все своє життя Парасолька провисіла на шийі в Старого Цвяха. Але душу розкривала не йому, а Дощеві.

**Збирають фонди на пам'ятник
Шевченкові на Львівщині**

Львівський Комітет збереження пам'яток давньої культури інформує, що робляться заходи для здвигнення пам'ятника Тарасу Шевченкові у Львові. Кошти на будову збираються як пожертви від громади України. Варто відмітити, що на території Львівської області, за відносно короткий час, від часу закінчення другої світової війни, встановлено понад сто пам'ятників Ленінові. Фонди на будову їх знайшлися, а щоб поставити пам'ятник Шевченкові у Львові, державі забракло фондів й треба звертатись до громадянства.

—о—

— Я давно хотів тебе запитати: чи були у твого батька діти?

— Звичайно, інакше я не був би його сином.

— Ти диви, і як я раніше не здогадався!